

วารสาร

อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ

ISSN 1685-8034 ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือน เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๐

๘๐ พรรษาปวงประชาเป็นสุขศานต์

ภาพวาดเฉลิมพระเกียรติในโครงการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ปวงประชาเป็นสุขศานต์
เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๐
ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ จังหวัดเชียงใหม่

เด็กชายฉัตรตญา ทิพย์พงษ์
โรงเรียนพะเยาพิทยาคม จังหวัดพะเยา

เด็กหญิงนิดา บัววังโป่ง
โรงเรียนดาราวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่

เด็กหญิงปวริศา ขุนเส
โรงเรียนบ้านสันป่าสัก จังหวัดเชียงใหม่

นายธีทัต แซ่ว่าง
โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์น่าน จังหวัดน่าน

คำประพันธ์ชนะเลิศ

การประชันกลอนสด ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ช่วงชั้นที่ ๔)
ในโครงการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ปวงประชาเป็นสุขศานต์
วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๐
ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ จังหวัดเชียงใหม่

กระทู้ที่ ๑ บทร้อยกรอง ประเภท “กลอนสุภาพ”

แปดสิบพรรษา ปวงประชาเป็นสุขศานต์

“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม” ขอน้อมนำโองการพ่อต่อขับขาน
แปดสิบพรรษาที่พระองค์ทรงปณิธาน เป็นสุขศานต์ผองไทยชื่นรื่นกมล
ทรงเลิศปราชญ์ ศาสตร์ศิลป์ ปิ่นสยาม ทรงงดงาม น้ำพระทัย ใฝ่กุศล
ทรงสมาน สันติสุข ทุกผองชน ทรงคิดค้น โครงการเอื้อ เพื่อปวงประชา

กระทู้ที่ ๒ บทร้อยกรอง ประเภท สักวา

สักวา พระชนม์ดลแปดสิบ

สักวาพระชนม์ดลแปดสิบ ขอพรทิพย์ใดใดในทิศา
โปรดอำนวยอวยพระเกียรติองค์ราชา พระมหาจักรีศรีชาติไทย
ทรงเป็นเอกอัครราชย์ปราชญ์กษัตริย์ ดำรงอัจฉริยภาพล้ำนำสมัย
เกริกพระเกียรติก้องยศจรดแดนไกล ธ ครองใจไทยทุกหนสกลเอย

กระทู้ที่ ๓ บทร้อยกรอง ประเภท ดอกสร้อย

ปวงประชาเอ๋ยปวงประชาเป็นสุขศานต์

ปวงประชาเอ๋ยปวงประชาเป็นสุขศานต์ ด้วยภูบาลทรงกิจธรรมนำสมัย
ธ เสด็จทั่วแคว้นดินแดนไทย ผ่อนผองภัยเพื่อนิกรแต่ก่อนมา
พระเกื้อชีพ พระเกิดชนม์ พระก่อชาติ ทุกรอยบาทก้าวย่างสร้างพฤกษา
แหล่งต้นน้ำ แหล่งทำกิน ถิ่นธารา เหล่าปวงข้าขอประนมบังคมเอย

ประพันธ์โดย

นายนิพนธ์ หมูทอง
นายอนุพงษ์ ปลิวทอง
นายวงศ์กร ชัยชนะ
โรงเรียนอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือน เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๐

วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๑ คำประพันธ์ชนะเลิศ การประชันกลอนสด ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ

๔ **บทบรรณาธิการ**

๕ **พระราชกรณียกิจ**
พระราชกรณียกิจ เดือน มิถุนายน ๒๕๕๐

๖ **เฉลิมพระเกียรติ** *ศาสตราจารย์ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี*
เศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษา

๒๖ **แนะนำโครงการ** *อิทธิพล วรนุช*
วันนี้ที่ดอยเต่า

๓๔ **ในความทรงจำ** *มนตรี มามะ*
ทรงเป็นแสงส่องนำทางให้ปวงประชาเป็นสุข

๔๕ **ท่องเที่ยวเชิงพัฒนา** *วัชระ หัศภาค*
ราชบุรี : เมืองแห่งขุนเขาและสายน้ำ

๕๑ **ประชาหน้าใส** *ตรีวิทย์ วินิชสำเภาทิพย์*
นูรุลเอียะห์ซาน : แสงสว่างแห่งความดี

๕๖ **พลสำเร็จตามแนวพระราชดำริ** *ปัญญา ตาละลักษมณ์*
เปลี่ยนพื้นที่ทะเลทรายเป็นป่าร่อนและชื้น ที่ห้วยทราย

๖๓ **สาระน่ารู้** *สมลักษณ์ วงศ์งามขำ*
พระพุทธรูปทองคำใหญ่ที่สุดในโลก

๖๕ **พระเกียรติเกริกไกร**
ผู้นำโลกด้านทรัพย์สินทางปัญญา

๖๗ **ผลิตภัณฑ์ในโครงการ**
ผลิตภัณฑ์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ จังหวัดสกลนคร

๗๑ **๘๐ พรรษา ปวงประชาเป็นสุขศานต์**
ต้นทางป่าไม้ ปลายทางประมง ระหว่างทางเกษตรกรรม

บทบรรณาธิการ

สำนักงาน กปร. มีหน้าที่โดยตรงในการขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริให้ไปใช้ได้อย่างกว้างขวาง รวมทั้งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และรัฐบาลปัจจุบันก็ได้ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ในการพัฒนาประเทศ หลายหน่วยงานก็พยายามทำความเข้าใจเพื่อจะนำไปประยุกต์กับงานของตน วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ก็จะเป็นสื่อให้อีกทางหนึ่ง ในโอกาสนี้จึงนำเนื้อหาของการบรรยายเรื่อง "เศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษา" ของศาสตราจารย์ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี มาลงไว้ในคอลัมน์เฉลิมพระเกียรติ ส่วนคอลัมน์อื่นๆ ก็ยังมีเรื่องที่น่าสนใจอยู่อย่างครบถ้วน เช่น แนะนำโครงการ ซึ่งควรจะแนะนำโครงการใหม่ๆ ให้ท่านได้รู้จัก แต่ในครั้งนี้เราขอเชิญท่านไปดูโครงการที่เกิดขึ้นมานานแล้ว คือ ชาวบ้านอำเภอดอยเต่าที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ มีความเป็นอยู่ดีขึ้นอย่างไร สำหรับคอลัมน์ผลสำเร็จตามแนวพระราชดำรินั้น เราได้นำเรื่องตัวชี้วัดด้านป่าไม้ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดตัวหนึ่งของตัวชี้วัดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มาเสนอให้ผู้อ่านได้รับทราบถึงผลสำเร็จจากการดำเนินงานส่วนตัวชี้วัดด้านอื่น คือ ดิน การเกษตร ตลอดจนแหล่งน้ำ จะได้นำมาเสนอให้ท่านได้ทราบในวารสารฯ ฉบับต่อไป

เนื่องจาก วารสารฯ ฉบับนี้ออกช้ากว่ากำหนด ทางกองบรรณาธิการจึงได้มีโอกาสนำเสนอการจัดงาน "๘๐ พรรษา ปวงประชาเป็นสุขศานต์" ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ เมื่อวันที่ ๑๑-๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๐ มาให้ท่านได้ทราบ และในฉบับต่อๆ ไปก็จะได้นำผลงานซึ่งจัดที่ศูนย์ศึกษาฯ อื่นๆ มาให้ท่านได้ทราบอีก เพราะมีการจัดต่อเนื่องไปตลอดทั้งปี คือ วันที่ ๘-๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๐ ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ วันที่ ๓-๑๑ กันยายน ๒๕๕๐ จัดที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ วันที่ ๑๙-๒๓ กันยายน ๒๕๕๐ จัดที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ วันที่ ๑๗-๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ จัดที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ และวันที่ ๑-๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ จัดที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ

จึงขอเชิญชวนทุกท่านได้ไปศึกษาหาความรู้แนวทางการประกอบอาชีพด้านต่างๆ ที่เกิดจากพระราชดำริ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพภูมิศาสตร์สังคมของแต่ละพื้นที่ นอกจากนั้นท่านจะได้เห็นถึงความสามารถของเยาวชนผู้เข้ามาร่วมแข่งขันการกล่าวสุนทรพจน์เฉลิมพระเกียรติ และการแสดงที่ทำให้ท่านได้รับความสุขอีกมากมาย สุดท้ายของการจัดงานจะมีนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติที่ อิมแพค เมืองทองธานี กรุงเทพฯ ในวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน - ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ จึงขอเชิญชวนทุกท่านไปชื่นชมพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในงาน **"๘๐ พรรษา ปวงประชาเป็นสุขศานต์"** ตามวันดังกล่าว และแน่นอนว่าผลงานเหล่านั้นจะได้นำมาเสนอให้ท่านได้ทราบในวารสารฯ นี้ตามลำดับ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว

วันที่ **๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๐**

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมและติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านโคกน้อย หมู่ที่ ๔ บ้านโคกน้อย ตำบลวังทอง กิ่งอำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านเขาสารภี ตำบลทับพริก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนประชารัฐบำรุงฯ ๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลป่าไร่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ในการนี้ได้พระราชทานสิ่งของแก่ครู ตชด. ผู้แทนนักเรียน พระราชทานพันธุ์ไม้ผลแก่ผู้แทนชาวบ้าน และพระราชทานเข็มเชิดชูเกียรติแก่ผู้ปฏิบัติงานโครงการพระราชดำริ จากนั้นเสด็จฯ ไปทอดพระเนตรการสาธิตการเรียนการสอนของโรงเรียน ประกอบด้วย การเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ โครงการฝึกอาชีพ กิจกรรมสหกรณ์และโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ฯลฯ และเสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมหน่วยแพทย์พระราชทานและราษฎรที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จ

เศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษา

ศาสตราจารย์ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี

เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๐ **ศาสตราจารย์ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย** องคมนตรี ได้บรรยายพิเศษ เรื่อง **“เศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษา”** แก่ข้าราชการของกระทรวงศึกษาธิการ ในการประชุมผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ ณ โรงแรมปริ๊นพาเลซ กรุงเทพฯ กองบรรณาธิการเห็นว่ามีความน่าสนใจ ควรเผยแพร่ให้กว้างขวางยิ่งๆ ขึ้นไป จึงขออนุญาตนำคำบรรยายพิเศษมาตีพิมพ์เผยแพร่อีกครั้งในวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

เมื่อปี ๒๕๔๙ พวกเราได้เฉลิมฉลองงานครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานอะไรหลายอย่างให้กับประเทศ **มีทั้งจับต้องได้และจับต้องไม่ได้** ส่วนที่สามารถจับต้องได้ เช่น

กลุ่ม ๑ โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research & Development / R&D) เมื่อทำจนแน่ใจจึงเผยแพร่ให้กับประชาชน

กลุ่ม ๒ โครงการหลวง ใน ๕ จังหวัดทางภาคเหนือ เพื่อแก้ไขปัญหาการปลูกฝิ่น โดยหาพืช หรือการเลี้ยงชีพอย่างอื่นให้ชาวไทยภูเขา มีการดูแลที่มั่นคง เป็นเรื่องเป็นราว เหล่านี้ก็คือองค์ความรู้อีกชุด จนมีการสัมมนาระหว่างประเทศหลายครั้ง พูดถึงเรื่อง Thailand and the Culture of Technology ประเทศภูฏานส่งคนมาศึกษาและดูงานและนำเอาแนวคิด (Concept) นี้ไปใช้จนออกดอกออกผล เขาดีใจกันมาก

กลุ่ม ๓ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งออกดอกออกผลแล้ว โดยมีสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ดูแล ซึ่งขณะนี้มีอยู่ประมาณ ๓,๐๐๐ โครงการ เป็นโครงการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งใน ๓,๐๐๐ โครงการ มีอยู่ ๖ แห่ง มีลักษณะเฉพาะ คือ เป็นการดึงเอาปัญหาเฉพาะของพื้นที่ออกมาสู่กระบวนการแก้ไขปัญหา ผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนา (R&D) และให้ชื่อว่า **“ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ”** ยกตัวอย่างทางภาคเหนือ คือ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นที่ดูงานของทั้งโลก ปัญหาคือ บนดอย ป่าถูกทำลายทั้งหมด ก่อนหน้านี้มีเก้ง กวาง มีนกยูง มีต้นไม้ ชาวบ้านอยู่กับป่าได้ แต่ต่อมาหายหมดเลย

ด้วยพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงศึกษา เฝ้าดู หาข้อมูล ออกแบบ ให้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ เกิดเป็นบทเรียนธรรมชาติช่วยธรรมชาติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงแนะนำว่าการจะให้ป่าเกิดใหม่ สำคัญที่สุดคือ ภูเขาที่โล้นไปแล้วต้องมีความชื้นก่อน สิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานคือ การนำเศษไม้มาวางทแยงกัน เพื่อให้น้ำฝนไม่ไหลพรวดลงไป ถูกดักโดยเศษไม้ เล็กใหญ่กลายเป็นแนวคิด (concept) ฝายแม้วไป ที่จริงคือ Check Dam ตอนนี้ใครไปเยี่ยมศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ ฯ จะพบนกยูง กวาง เก้ง และคนเข้าไปอยู่ในป่าได้แล้ว

ทางภาคใต้ มีศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส มี ๓-๔ เรื่องด้วยกัน เช่น ดินเปรี้ยว ผมตามเสด็จ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ชาวนาเขาบอกเองว่าทำนาไร่หนึ่งได้ไม่ถึงถัง ไม่พอกิน พอพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงศึกษาพื้นที่จึงเกิดทฤษฎีแกล้งดิน ขณะนี้เมื่อปีก่อน ผมตามเสด็จ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ชาวบ้านเขาฝากข้าวเพื่อทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์บอกว่าไม่ต้อง เขาบอกว่ามันเหลือกิน ไร่หนึ่งได้ ๕๐ กว่าถัง มันอาจไม่ดีเหมือนสันป่าตอง หรือที่จังหวัดสุพรรณบุรี

อีกเรื่องหนึ่งก็คือเรื่อง พรุที่เสียไปแล้วเพราะน้ำเป็นกรดหมด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงหาวิธีทำอย่างไรให้พรุเกิดผลประโยชน์กับชาวบ้านมากที่สุด

ส่วนภาคตะวันออก ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี อ่าวทั้งอ่าวเน่าหมดเลย เพราะน้ำเสียจากบ้านและโรงงาน ชาวบ้านเคยอยู่กับอ่าวจับกุ้ง ปลา หอย ก็ต้องหนี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท่านทรงให้ฟื้นฟู โดยการทำการวิจัยและพัฒนา (R&D) ขณะนี้กลายเป็นที่ ดูงาน

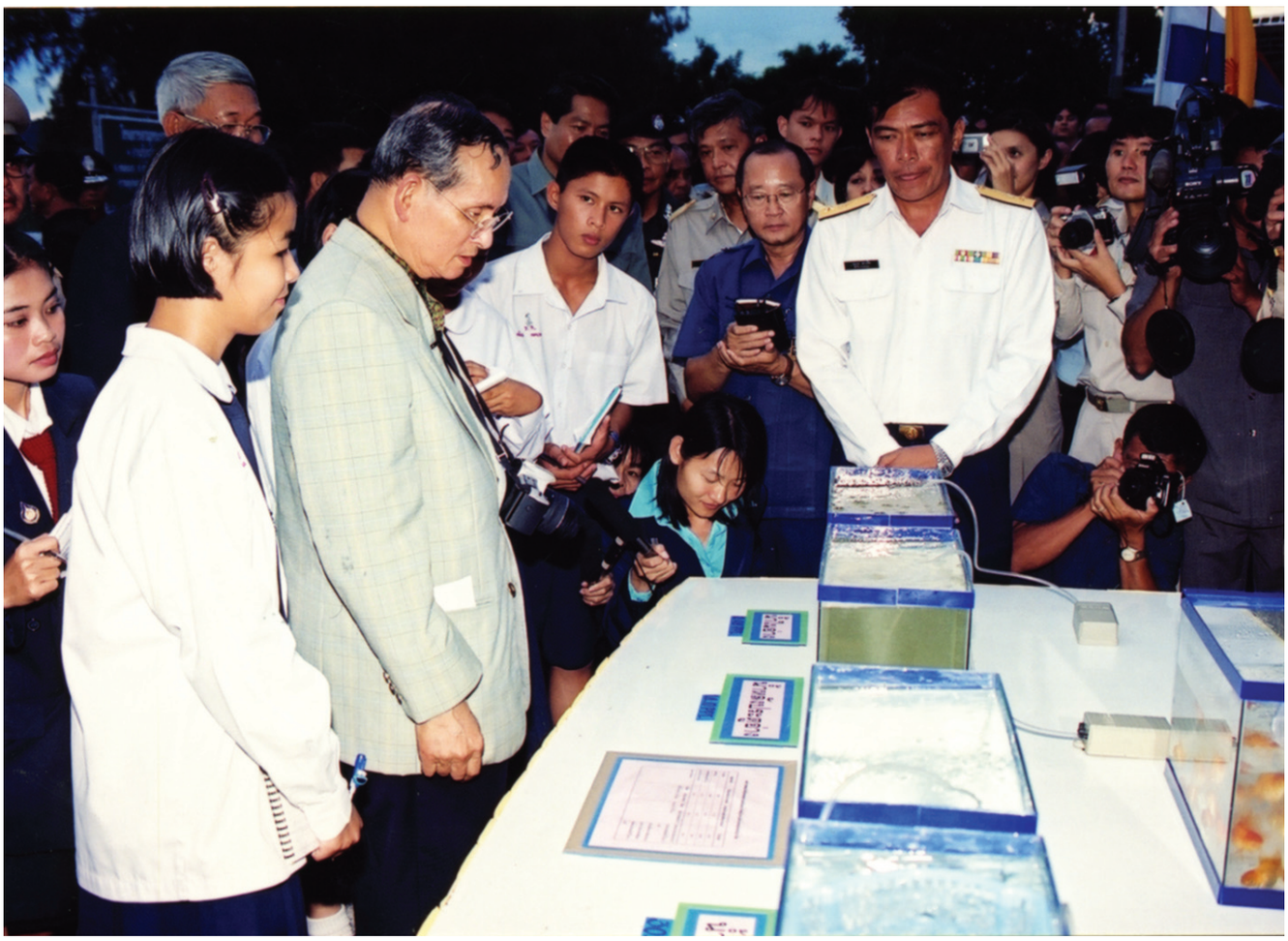

นอกจากนั้นมีศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา

นอกจากนี้ยังมีมูลนิธิต่างๆ เช่น *มูลนิธิอานันทมหิดล* ที่นำเอาคนเก่งในประเทศไปเรียนต่อต่างประเทศเพื่อกลับมาช่วยประเทศ *มูลนิธิพระดาบส* ช่วยเหลือคนที่พ้นวัยเรียนแต่ยังไม่มีอาชีพ ยากจนมาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่งว่าทำไมไม่นำเขาเข้ามาฝึกวิชาช่างสักปี ให้มีอาชีพเลี้ยงตนเอง ครอบครัวได้ *มูลนิธิราชประชานุเคราะห์* เกิดตอนที่แหลมตะลุมพุก เจอพายุ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่ง เมื่อก่อนเขาช่วยตัวเองได้ แต่เมื่อเจอภัยพิบัติ เขาช่วยตัวเองไม่ได้ เราควรช่วยให้เขาลุกขึ้นมาสู้ใหม่ *มูลนิธิราชประชาสมาสัย* ช่วยเหลือลูกหลานของคนโรคเรื้อนที่สังคมรังเกียจ โรคนี้ใครอยู่ใกล้ก็ติด แต่ไม่ใช่โรคทางกรรมพันธุ์ ถ้าแยกลูกออกมาเขาก็ไม่ติดจากพ่อแม่ แล้วเขาก็โตขึ้นมาเป็นคนปกติ องค์การอนามัยโลก (WHO) ก็ชื่นชมพระองค์ ทำให้โรคนี้หายไปจากประเทศไทย สิ่งเหล่านี้เราจับต้องได้

ส่วนที่จับต้องไม่ได้ ได้แก่ แนวคิด พระบรมราโชวาท กระแสพระราชดำรัส ซึ่งพระราชทานให้ในวันขึ้นปีใหม่ วันเฉลิมพระชนมพรรษา ฯลฯ ด้านการศึกษาเองก็เคยมีการนำพระราชดำรัสในส่วนของการศึกษามาจัดพิมพ์ ด้านอื่นๆ ก็เช่นกัน

ในบรรดาพระบรมราโชวาท พระราชดำรัสนี้ มีแนวคิดพื้นฐาน (Basic Concept) อยู่เรื่องหนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงออกแบบมาจากประสบการณ์อันยาวนาน เราเรียกว่า **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** ซึ่งเป็นชุดความคิดเพื่อให้หลักคิด ผมว่ามีประโยชน์ ๓ ด้าน คือ

๑. เป็นประโยชน์สำหรับทุกคน ใช้เป็นหลักคิดในการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเด็กนักเรียน ประชาชนทั่วไป บริษัท ในวงการศึกษา ครูถ้าเข้าใจสามารถนำไปใช้ในครอบครัวของครู ชีวิตเขาจะดีขึ้น และหากทำให้เด็กกว่า ๑๒ ล้านคน ได้ใช้เป็นหลักคิดในการดำเนินชีวิต เขาจะเป็นคนดี เขาจะเป็นคนไม่เสี่ยง เพราะปรัชญานี้ต้องการที่จะให้เรามีภูมิคุ้มกัน ๔ ด้าน รองรับความเสี่ยงทุกอย่าง เป็นการบริหารความเสี่ยง (Risk Management) ในชีวิต ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการใช้ได้หมด

๒. เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหาร เป็นการกำหนดนโยบายในการบริหารโรงเรียน ทางกระทรวงศึกษาธิการ / เขตพื้นที่ / โรงเรียน ก็นำไปเป็นแนวทางกำหนดนโยบายในการบริหารโรงเรียน บริหารหลักสูตร บริหารสาระการเรียนรู้ บริหารกิจการนักเรียน

๓. ใช้สำหรับผู้ปฏิบัติ เพื่อเป็นการกำหนดเป็นแนวปฏิบัติ (Practical Guideline) ในการออกแนวทางในการปฏิบัติ เช่น เจ้าหน้าที่บัญชี จะออกแบบบัญชีคิดตรงนี้ได้ไหม จะทำให้รอบคอบขึ้น หากเราเป็นครูพละ จะออกแบบเพื่อสอนวิชาพละ แล้วเวลาออกแบบก็ออกแบบตามหลักสูตรการเรียนการสอน (Course Syllabus) ของท่าน แต่วิธีออกแบบก็ควรคำนึงถึงเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยก็จะช่วยให้ไม่เสี่ยง และรอบคอบขึ้น ประโยชน์อยู่ตรงนี้ ประโยชน์อยู่ตรงที่เข้าไปอยู่ในกระบวนการคิดของเราด้วย คิดในการดำเนินชีวิต ในการวางนโยบายและการปฏิบัติ

ปี ๒๕๔๙ เราค่อนข้างฮือฮาเรื่องนี้มาก เรามีคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมี ดร.จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา เป็นประธาน และที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือสภาพัฒนาฯ มีสำนักงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีเอกสาร ตัวอย่าง วิทยากร รายชื่อตัวอย่างการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ทั้งภาครัฐ ชุมชน ครอบครัว เอกชน รัฐวิสาหกิจ ทั้งฝ่ายเศรษฐกิจมหภาคและจุลภาค หากใครอยากได้ข้อมูล ที่นี่จะมีมาก

อีกแห่งที่มีข้อมูลคือ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ส่วนที่นิด้าเองก็มีการตั้งสำนักงานขึ้นมาฝึกอบรมในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงให้กับภาคส่วนต่างๆ ที่จังหวัดเชียงใหม่ตั้งสำนักงานเพื่อวิจัยและขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ทำเป็นหลักสูตรปริญญาโท หลักสูตรพัฒนาสังคมโดยใช้ฐานจากเศรษฐกิจพอเพียงและวิธีการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นตัวอย่าง มีคนจบมาจากทั่วประเทศ ที่กระทรวงศึกษาฯ เอง ก็ได้นำเอาปรัชญานี้ไปใช้ค่อนข้างมาก เป็นทั้งส่วนที่เป็นเนื้อหาของหลักสูตร บทเรียน กิจกรรมนักเรียนด้วย

นายโคฟี อันนัน อดีตเลขาธิการองค์การสหประชาชาติรับรู้เรื่องนี้ก็ตื่นเต้นมาก เมื่อปลายเดือนพฤษภาคมที่แล้วขอเข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แต่ก่อนหน้านี้ได้ไปแสดงสุนทรพจน์ที่กระทรวงการต่างประเทศ แล้วบอกว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เป็นประโยชน์กับเฉพาะประเทศไทย แต่เป็นประโยชน์กับที่ไหนก็ได้ ท่านใช้คำว่า “Anywhere” ที่ต้องการสร้างความเข้มแข็งเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง คือ Internal Shock และ External Shock ซึ่งเกิดมาจากกระบวนการโลกาภิวัตน์กับการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่มีชีวิตใครอยู่ในระนาบเดียวตลอด มีขึ้นมีลง มีขาดทุนมีกำไร มีเจริญมีเสื่อมตลอด แต่เราจะทำอย่างไรที่จะปูพื้นฐาน (Foundation) ให้เข้มแข็งเพื่อรองรับกับผลกระทบสิ่งเหล่านี้ได้ ทั้งชีวิต บริษัท โรงเรียน กระทรวง เราจะรับมืออย่างไร พอเปลี่ยนรัฐมนตรีที ก็มี Shock ที เป็น Political Shock พอเปลี่ยนผู้อำนวยการโรงเรียนที โรงเรียนก็รับ Shock ที เป็น Administrative Shock เราจะรับมืออย่างไร เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ รัฐตัดงบประมาณลงเราก็เจอ Budgets Shock โรงเรียนเราจะรับมืออย่างไร ประเทศเราเจอวิกฤติการเงิน เราจะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงอย่างนี้อย่างไร ตรงนี้คือพื้นฐานของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ดังนั้น โคฟี อันนัน อดีตเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ จึงบอกว่าปรัชญานี้ไม่ได้ดีเฉพาะประเทศไทย หลังจากนั้นจึงตั้งกรรมการ UNDP สำนักงานใหญ่อยู่ใกล้กระทรวงศึกษาฯ เขาได้ตั้งคณะทำงานขึ้นมาชุดหนึ่งมีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้ทำรายงาน ซึ่ง UNDP Asia Pacific เขามีหน้าที่ทำรายงานแต่ละประเทศว่าประเทศเหล่านั้นทำอะไร พัฒนาอย่างไร ซึ่งของประเทศไทยที่ออกมาเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๕๐ ได้เปิดตัวไปแล้ว เป็น UNDP Thailand Report หัวข้อว่า Human Development เป็นเรื่องการพัฒนาคนทั้งเล่ม และได้พูดถึงข้อมูลข่าวสารความรู้การพัฒนาประเทศไทยวางอยู่บนหลักคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่ง

Director ของ UNDP Asia Pacific ได้พูดในที่ประชุมที่ทำเนียบรัฐบาล บอกว่าจะนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนี้ไปเผยแพร่อีก ๑๖๖ ประเทศ

ในประเทศเพื่อนบ้านก็มีการนำไปใช้บ้างแล้ว เช่น ที่ประเทศเขมร มีหมู่บ้านที่ทดลองทฤษฎีนี้ อยู่นอกกรุงพนมเปญ ทางตะวันออกเฉียงใต้ นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ เขาก็ว่าดี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เรื่องไกลตัว เมื่อออกพรรษาที่แล้ว เพื่อนผมชวนไปทอดกฐินที่อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ระหว่างที่รอพระมารับกฐิน เจอคุณตาคุณยาย อายุ ๘๐ กว่า ผมชวนคุย “ตามีลูกกี่คน” แกบอกว่า “มีลูก ๗-๘ คน มีหลาน ๔๐ กว่าคน” ผมคิดว่า แกคงรวย ถามต่อว่า “มีที่เท่าไร่” ตาบอกว่ามี “๗-๘ ไร่ เอง” ผมเลยถามว่า “ตาทำอย่างไรเลี้ยงลูกทั้งหมด” ตาแกหัวเราะบอกว่าใช้หลักประหยัด ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริต ไม่โกงใคร เราก็ฟังๆ ดู ตอนนั้นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขึ้นสมอง ก็เลยถามตาไปว่า “รู้จักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไหม” ตาหัวเราะบอกว่า “ตาใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาก่อนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาสอนอีก สองปีที่แล้ว อบต.เขาเอารางวัลที่หนึ่งมาให้ตา ตายังไม่อยากได้เลย” รางวัลที่ว่าครอบครัวนี้เป็นตัวอย่างปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลนี้

ที่แกไม่อยากได้เพราะวิถีชีวิตแกปรับอยู่ในหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตลอดชีวิต แกจะไปตื่นเต้นอะไร ปีนี้จะมาอีกแล้วจะให้รางวัลที่สอง แกบอกว่ายิ่งไม่อยากได้ ตาอยู่อย่างนี้มีความสุข เห็นลูกหลานมาเยี่ยม คือ ผมว่ามันมีความพอและมีความสุขในความพอ **ผมว่าปรัชญานี้ต้องการอย่างนี้ ต้องการสร้างความพอ** อันที่สองเป็นความพอที่ไม่เร่าร้อน ปากว่าพอแต่ตัวเองเร่าร้อน คอยโกงนั่นโกงนี่ เป็นพอที่เย็นเป็นพอที่มีความสุข **ปรัชญานี้ต้องการสร้างสังคมเป็นพอ อยู่เย็นเป็นสุข**

ความตรงกันข้ามกับลัทธิบริโภคนิยม ซึ่งนำใจพวกเราไปไกลเกิน มันยากมาก ผมก็ไม่เชื่อว่าเราจะทำสำเร็จง่ายๆ ปีที่ครบ ๘๐ พรรษา พวกเราตั้งใจว่าจะขับเคลื่อนให้มันไปได้ทั่ว จำได้ไหมว่าเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่งว่า ช่วยกัน สามัคคีกัน เพื่อเป็นของขวัญเมื่ออายุ ๘๐ ถ้าจับประโยคนั้นได้ พวกเราคิดกันว่าหน้าที่อันหนึ่ง คือเรามาช่วยกันสร้างความรัก ความสามัคคี ในบ้านเมือง สร้างบ้านเมืองนี้ให้อยู่เย็นเป็นสุขได้อย่างไร

เป็นคำถามใหญ่มาก ก่อนที่จะไปเรื่องนี้ มีสองส่วนที่อยากจะกล่าวถึง

ส่วนแรก มีคนไปวิเคราะห์กระแสพระราชดำรัสย้อนหลัง ว่า ที่รับสั่งเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แล้วมีคนนำไปทำความเข้าใจผิดๆ บางคนตั้งใจเข้าใจผิดเพื่อโจมตีปรัชญานี้ ฝรั่งก็มีเพราะคนจ้างเขียนโจมตีเพื่อเทียบกับระบบทักษิโณมิก อยากให้ท่านลองใช้เหตุใช้ผล ใช้บริบทของภูมิสังคมไทยเป็นฐานในการคิด จะไปคิดแบบฝรั่งจ๋ามากมายก็ไม่ได้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่งว่า ***เวลาทำงานที่ไหนขอให้คิดถึงบริบทสังคมศาสตร์ของที่นั่น*** ตอนหลังพวกเราก็ใช้คำว่า **"ภูมิสังคม"** เราต้องนึกถึง สิ่งแวดล้อม ประชาชนที่นั่น

เมื่อท่านดูแลโรงเรียน ๒๐๐ โรงในเขตของท่าน โรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีภูมิสังคมศาสตร์ไม่เหมือนกัน เวลาท่านจะนำนโยบายอะไรลงไป ต้องให้สิทธิให้เสรีภาพตรงภูมิสังคมศาสตร์ อย่ายกไปร้อยเปอร์เซ็นต์ บางแห่งได้ บางแห่งดี บางแห่งขัดเขิน ขัดขวาง ท่านจะนำมาตรฐานญี่ปุ่น ฝรั่ง เกาหลีใต้มาใส่ อาจจะไม่เต็มที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงคิดอยู่ตลอดเวลาว่าทำอย่างไร คนไทยจะหลุดพ้นจากความจน

ผมเคยขึ้นเวทีพูดเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มหาวิทยาลัยกรุงเทพ พบกับ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ซึ่งท่านทำงานสนองพระราชดำริ ดร.สุเมธเล่าให้ที่ประชุมฟังว่า ครั้งหนึ่งไปถวายรายงานเรื่องความคืบหน้าของโครงการใน

มูลนิธิชัยพัฒนา ก็มานั่งพับเพียบรอที่ศาลาเริง วังไกลกังวล หัวหิน แล้วฝ่ายในตั้งพระเก้าอี้ไว้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ มาก็ประทับที่พื้นกับเจ้าหน้าที่ แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ชี้ไปที่พระเก้าอี้ รับสั่งว่า เป็นพระมหากษัตริย์ไทยลำบากมาก เพราะมีหน้าที่ในการที่จะทำให้คนไทยหายจน เพราะเมื่อคนไทยหายจนเท่านั้น เขาจะมีอิสรภาพทางการเมืองที่แท้จริง และเมื่อมีอิสรภาพทางการเมืองที่แท้จริง จึงจะมีประชาธิปไตยที่แท้จริง

ลองนำไปคิดดู เพราะถ้าคนไทยยังมัวรอ ๑๕ วัน รอหวย เล่นหวย รอเมื่อไหร่จะเลือกโน่นเลือกนี่ มันมีหลาย “ส” ให้เลือก เลือกทุกครั้งก็ได้ทุกครั้ง ๑,๐๐๐ บาทบ้าง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้ต่อต้านความรวย คนรวยก็ใช้ได้ แต่ปรัชญานี้จะช่วยคนจนได้มาก จะช่วยให้พ้นจน เป็นเครื่องมือที่ดี ครูที่เป็นหนี้ทั้งหลายลดได้ถ้านำปรัชญานี้ไปใช้ได้ ต้องฝึกใจได้ ผู้อำนวยการเขตต้องทำเป็นตัวอย่าง ผมจะเริ่มเข้าเรื่องแล้ว

พระราชดำรัส เมื่อปี ๒๕๔๒

“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แปลว่า Sufficiency Economy คำว่า Sufficiency Economy นี้ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ จะมีได้อย่างไร เพราะว่าเป็นทฤษฎีใหม่ Sufficiency Economy นั้น ไม่มีในตำรา เพราะหมายความว่าเรามีความคิดใหม่และโดยที่ท่านผู้เชี่ยวชาญสนใจ ก็หมายความว่า เราก็สามารถที่จะไปปรับปรุงหรือไปใช้หลักการเพื่อที่จะให้เศรษฐกิจของประเทศและของโลกพัฒนาดีขึ้น”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงออกแบบปรัชญานี้ ไม่ใช่มีพระราชประสงค์ที่จะชะลอการขยายตัวทางเศรษฐกิจทั้งของไทยและของโลก แต่ทรงออกแบบปรัชญานี้ ด้วยมีพระราชประสงค์ที่จะพัฒนาให้ดีขึ้น เมื่ออาทิตย์ที่แล้วมีการประชุม World Economic Forum ที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ หัวข้อ “ความจนและความรวย” ผมว่าถ้าเขาสนใจปรัชญานี้จะช่วยเป็นทางออกทางหนึ่ง เป็นหลักคิดทางหนึ่งที่ช่วยลดช่องว่างคนรวยกับคนจน

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ทุก ๒ ปี จะสำรวจหนี้สินของครัวเรือนในประเทศไทย ปี ๒๕๔๓, ๒๕๔๕, ๒๕๔๗, ๒๕๔๙ เขาประกาศว่า ปี ๒๕๔๕ เท่ากับคนไทย ๕๐ เปอร์เซนต์ เป็นหนี้ ๔๐ เปอร์เซนต์ ไม่เป็นหนี้ แล้วเฉลี่ยหนี้ ๕๐ เปอร์เซนต์ที่เป็นหนี้เท่ากับ ๘๐,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือน อีก ๔ ปีให้หลังคือ ปี ๒๕๔๙ จำนวนหนี้ครัวเรือนเพิ่มเป็น ๖๐ เปอร์เซนต์ แล้วเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ ๑๑๘,๐๐๐ บาท ใครอยากได้ตัวเลขที่แท้จริงไปขอได้ที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ผมถามนักธุรกิจ คุณสร้างสินค้า/บริการเพื่อขายให้คนไทย แล้วคนไทยเป็นหนี้บักโกรก คุณจะขายไปได้เท่าไหร่ กับการที่เราเปลี่ยนคนไทยจากคนเป็นหนี้เป็นคนออม สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น คนไทยเก่งขึ้น สร้างการศึกษาดีขึ้น มีทักษะ แล้วลดจากหนี้เป็นเงินออม อำนาจการซื้อจะมากขึ้นแน่นอน เราเห็นตรงนี้ไหม เราไปหลงระเริงการส่งออก เพราะขณะนี้เราพึ่งตนเองไม่ได้ แต่ไม่ใช่ให้ไหลไปเรื่อย ตอนนี้จีดีพี (Gross Domestic Product) ของเราเกิดจากส่งออก ๖๓ เปอร์เซนต์ ขายในประเทศ ๓๗ เปอร์เซนต์ แล้วเราก็ร้องเมื่อมีโรคไข้หวัดนกต่างชาติไม่มาท่องเที่ยว เมื่อเกิดการแข็งตัวค่าเงินบาท เราก็แย่ เพราะ ๒ ใน ๓ ของเรา

พึ่งพาการส่งออก เราพยายามไม่ทำให้การค้าภายในแข็งแรง คนที่ได้คือคนส่งออก ใครทำส่งออกก็คือต่างประเทศ คนรวย แต่คนข้างล่าง พวกรากหญ้าไม่ได้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่งว่าไปใช้ในหลักการเพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศ ของโลกดีขึ้น เศรษฐีไม่ชอบหรอกผมรู้ เพราะว่าเราต้องการให้คนพ้นจากหนี้ โดยทำให้คนข้างล่างพึ่งตนเองได้ แล้วทำให้คนข้างบนยิ่งรวยไปได้ เราไม่ได้ค้านการรวย ผมถามพวกยี่ปั๊วในตลาด ถ้าชาวนาจนมากๆ พวกยี่ปั๊วในตลาดสั่งของมาขายจะขายให้ใคร ซึ่งเศรษฐกิจในตลาดเล็กๆ จะดีต่อเมื่อชาวนาเขามีรายได้ไม่ใช่มีหนี้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชประสงค์จะแก้ปัญหาโดยสร้างพื้นฐานที่เข้มแข็ง (Strong Foundation) ให้กับเศรษฐกิจ แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเชื่อว่าจะทำให้เศรษฐกิจของประเทศและของโลกพัฒนาดีขึ้น

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเน้นย้ำความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงอีกครั้งในปี ๒๕๔๓ คือ ประหยัด แต่ไม่ใช่ขี้เหนียว ทำอะไรด้วยความอะลุ่มอล่วยกัน ทำอะไรด้วยเหตุด้วยผล จะเป็นเศรษฐกิจพอเพียง แล้วทุกคนจะมีความสุข เราต้องมาตีความตรงนี้ให้แตกว่า เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร แล้วความสุขในความพอมันคืออะไร ต้องเปลี่ยนคุณค่า (Value) เพราะอยู่มา ๕- ๖ ปี มันฟุ้งเฟ้อ ต้องเล่นแบรนด์แนม แล้วมาบอกว่ามาใส่เสื้อเก่ากันเถอะไม่ต้องตัดอีก ๓ ปี ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทำจริง ฉลองพระบาทใช้บริษัทแพนนะครับ ท่านผู้หญิงเพชรา ทันตแพทย์ผู้ทำงานถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาตลอด เคยขอหลอดยาสีพระทนต์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้ส่วนพระองค์ ซึ่งปกติทรงใช้หมุนเกลียวจนถึงที่สุดเลย มีอยู่ครั้งหนึ่งทรงใช้ไปอยู่สักค่อนหนึ่ง พวกฝ่ายในหวังดีนำไปทิ้งแล้วนำหลอดยาสีพระทนต์ใหม่ถวาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่งว่า ไม่ได้หรอกให้ไปเก็บมาจากถังขยะ เพราะยังไม่หมด สมเด็จย่าสอนว่าต้องใช้ให้หมด

แผนภาพที่ 1 ภาระหนี้เฉลี่ยต่อครัวเรือน (บาท)

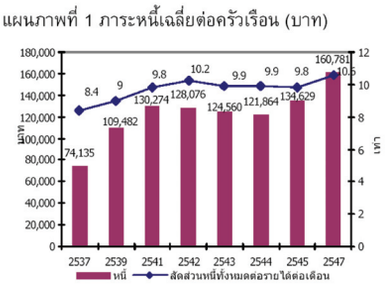

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ผมถึงบอกว่า ๕-๖ ปีที่ผ่านมานี่ เราไปสร้างความฟุ้งเฟ้อ แล้วจู่ๆ มาให้คนไทยหันกลับมาอย่างนี้เถอะ มาใส่เสื้อผ้าเก่าก็ได้ไม่ต้องตัดใหม่ ยากนะยากจริงๆ อย่างครูผู้หญิงอย่าไปใช้เครื่องสำอางมากนัก ท่านจะไหวหรือเปล่าก็ไม่รู้ แต่ลองฟังดูเถอะมันมีเหตุผลของมัน อย่านำไปใช้แล้วเกิดทุกข์ ไม่มีประโยชน์ไม่ตรงตามพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่งว่า ***ใช้แล้วต้องมีความสุข***

ทรงเน้นย้ำ **“พอเพียง”** คือ ไม่โลภมาก ไม่เบียดเบียน คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย แล้วก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิดนี้ ไม่ใช่เพียงเรื่องเศรษฐกิจ คือมีความคิดพอเพียง มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก มีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ ต้องไม่ไปกู้สหกรณ์ ต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น เบียดเบียนตัวเอง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่ามีมากก็ไม่เป็นไร มีเป็นแสนล้าน ลูกชายเขาจะซื้อนาฬิกาล้านหนึ่งก็เรื่องของเขา เรามีเงินเดือน ๑๕,๐๐๐ บาท เราจะให้ลูกเราใส่นาฬิการาคา ๕๐,๐๐๐ บาท ก็ต้องไปเบียดเบียนใครหรือเปล่า ถ้ามีมรดก

ก็ไม่เป็นไร แต่ถ้าต้องเบียดเบียนก็ไม่ได้ ต้องตามอัตภาพหรือเปล่า ซึ่งตรงนี้ผมว่าเป็นวิธีคิด คนเป็นหนี้มีใครบ้างที่มีกำลังใจ มีความร่าเริง ไม่มีหรอก ความพร้อมในการสอนก็ไม่มี ครูที่มีหนี้ก็ไม่อยากสอน บางโรงเรียนที่ผมตามเสด็จ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี พบว่าประตูโรงเรียนใหญ่โต สวย แต่เข้าไปดูในโรงเรียนกลับซอมซ่อ ห้องส้วมไม่ได้เรื่อง มันไม่สมดุล **ปรัชญานี้ต้องการให้เกิดสมดุลกับชีวิตและกิจการ**

ในด้านการพูดจาและความคิดก็ต้องพอเพียงด้วย เพื่อไม่ให้เกิดการทะเลาะกัน ความพอเพียงในความหมายนี้ คือความพอประมาณและความมีเหตุผล กระแสพระราชดำรัสเมื่อปี ๒๕๔๑ ที่ว่า

ความพอเพียงในความคิดก็คือ แสดงความคิดของตัว ความเห็นของตัว และปล่อยให้อีกคนพูดบ้าง

และมาพิจารณาว่า ที่เขาพูดกับที่เราพูด อันไหนพอเพียง อันไหนเข้าเรื่อง ถ้าไม่เข้าเรื่องก็แก้ไข เพราะว่าถ้าพูดกันโดยไม่รู้เรื่อง ก็จะกลายเป็นทะเลาะกัน เพราะฉะนั้นความพอเพียง จะสร้างความรักความสามัคคี ถ้านำหลักความพอเพียงนี้มาใช้ คือต้องมีเหตุผล ความพอเพียงอีกประการคือ ต้องมีเหตุผล สรุปก็คือ พอประมาณ มีเหตุผล เป็นความพอประมาณ ที่บวกความมีเหตุผล พอเพียงในความคิด พอเพียงในการพูดจา พอเพียงในการกระทำ

เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเน้นย้ำว่า คำที่สำคัญที่สุดคือคำว่า **“พอ”** ต้องสร้างความพอที่สมเหตุสมผลให้ได้แล้วจะมีความสุข ในทางศาสนาพุทธและศาสนาอื่นๆ เน้นในเรื่องของความประหยัด เน้นในเรื่องของความมัธยัสถ์ ไม่มีศาสนาไหนสอนให้ศาสนิกชนของตนนั้นสุดโต่ง

ขออนุญาตแบ่งความสุขของศาสนาพุทธ แบ่งได้ ๒ ประเภท ดังนี้

๑. ความสุขประเภทแรกต้องอาศัยวัตถุหรืออามิส มาบำรุงบำเรอความต้องการของ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ทางพระเขาเรียก **“อามิสสุข”** ความสุขที่ไม่มีขอบเขต สร้างความอยากไม่มีขอบเขต มีรองเท้า ๕๐๐ คู่ ใส่อะไรกันตั้ง ๕๐๐ คู่ ผมว่ามันไร้ขอบเขต มันเกินไป มันเป็นความสุขที่ต้องหาตลอดเวลา หวงแหนตลอดเวลา มันเป็นความสุขทางวัตถุ

อ่านพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ ที่บนเกาะสมุยหายไปอีกกี่ไร่ไม่รู้ เพราะเจ้าหน้าที่ที่ดินกำลังเคลียร์ที่อุทยานให้ฝรั่ง พวกนี้เป็นความอยากไม่มีที่สิ้นสุด ผิดกฎหมายก็ทำ ความอยากเหล่านี้ สังคมต้องมีเกณฑ์ศีลธรรม เกณฑ์กฎหมาย เกณฑ์ในเรื่องของขนบธรรมเนียมประเพณี เมื่อมีความอยากประเภทนี้ ผิดกฎหมายก็จะเอา เลี่ยงกฎหมายก็จะเอา ตรงนี้เราจะทำอย่างไร เราจะสร้างความพอเพียงอย่างไร พอเพียงไม่ได้หมายความว่า จน พอก็คือว่า เขตที่มันล้ำเกินไปแล้ว ผิดกฎหมายแล้วแล้วเรายังอยากอยู่อย่างนี้ไม่ได้ สังคมอยู่ไม่ได้

สมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าให้พรหมวิหารธรรมไว้ ๔ ข้อ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ซึ่ง เมตตา กรุณา มุทิตาเป็นความสัมพันธ์ระหว่าง ๒ คน แต่ อุเบกขา ต้องการให้ความสัมพันธ์ระหว่าง ๒ คนไม่มาทำลายสังคม อุเบกขาไม่ใช่วางเฉยเช่นคุณทำผิดกฎหมาย เราก็วางเฉย ไม่ใช่ หมายความว่าเรามีหน้าที่ดูแลกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เราจะวางเฉยในความสัมพันธ์ที่มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขามาตลอดไม่ได้ เราจะรับคนเข้าทำงานที่สำนักงานเขตพื้นที่ เราต้องเปิดอย่างเที่ยงธรรมบริสุทธิ์ รับคนเก่งจริงๆ สอบเข้ามา ไม่ว่าจะหลานเรามาสอบ หรือว่าน้องเมียเรามา สอบ เราต้องมีอุเบกขา อุเบกขาคือเราต้องไม่ล้ำเส้น นำเมตตา กรุณา มุทิตา มาทำลายกระบวนการสอบรับเข้าทำงาน อันนี้คืออุเบกขา พระพุทธเจ้าท่านมองเห็นสังคมโดยรวมต้องอยู่ได้ ไม่ใช่ความสัมพันธ์ระหว่าง ๒ คน เมื่อเปิดซองจัดซื้อจัดจ้างแล้วครอบครัวเราต้องได้ อย่างนี้ไม่ได้ สังคมพังหมด อันนี้คือ ความพอ

๒. ความสุขอีกประเภทที่ไปไม่ถึงคือ ความสุขที่ดื่มด่ำในจิตใจ ที่สงบ สะอาด สว่าง ไม่ต้องอาศัยอามิส เรียก **“นิรามิสสุข”** เป็นความสุขที่ความพอเพียง ผมว่านำไปบวกกับข้างบนไม่เป็นไร เราเองก็ยังเป็นปุถุชน เราต้องอาศัยปัจจัย ๔ แล้วก็มากกว่าปัจจัย ๔ ด้วย แต่ผมคิดว่ามันต้องพอ พอตรงไหนตรงที่ถ้าเลยไปแล้วไปผิดกฎหมาย ผิดศีลธรรมเราต้องหยุด เราต้องพอตรงนี้ ไม่อย่างนั้นเราจะมีความสุขในความพอไม่ได้ เราก็ยิ่งอยากไปเรื่อยๆ

มาพูดถึงเรื่องการกู้เงินกันบ้าง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่ง เมื่อปี ๒๕๔๐ ตอนที่เกิดเศรษฐกิจตกต่ำใหม่ๆ เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ตอนปลายปีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่งถึง เรื่องการกู้เงิน ตอนนั้นที่เจ๊งกันมากๆ คือพวกที่ไปกู้เงินนอก แล้วอัตราแลกเปลี่ยนมันเปลี่ยนเลยพังหมด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่งว่าการกู้เงินมี ๒ ประเภท คือ การกู้ที่ก่อให้เกิดรายได้กับการกู้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ การกู้เงินที่ไม่ทำให้เกิดรายได้นั้นไม่ดี อันนี้เป็นข้อสำคัญ เพราะถ้ากู้เงินแล้วทำให้เกิดรายได้เท่ากับใช้หนี้ได้ ไม่ต้องติดหนี้ไม่ต้องเดือดร้อน ไม่ต้องเสียเกียรติ โครงการกู้เงินลงทุนมีรายได้ใช้หนี้ได้ เป็นหนี้เพื่อการลงทุนก่อรายได้ กู้เงินซื้อของไม่จำเป็น ใช้ไม่จำเป็น หนี้เพิ่ม ขาดความมั่นใจเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงแบ่งไว้ชัด

ยังมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับแนวทาง อยู่อย่างประหยัด เมื่อปี ๒๕๐๒

“การใช้จ่ายโดยประหยัดนั้นจะเป็นหลักประกันความสมบูรณ์พูนสุขของผู้ประหยัดเอง ช่วยป้องกันการขาดแคลนในวันข้างหน้า การประหยัดดังกล่าวนี้จะมีผลดีไม่เฉพาะแต่ผู้ประหยัด แต่จะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ ประหยัดเป็นทางสายกลางไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ตระหนี่ ขี้เหนียว”

ท่านไม่ได้บอกให้ตระหนี่ ขี้เหนียว ตรงนี้ผมว่าชัดเจน

“การประหยัดเป็นสิ่งที่พึงประสงค์อย่างยิ่งในทุกแห่งทุกการทุกเมื่อ ขอให้คำนึงถึงผลที่เกิดจากการประหยัด”

องค์นี้เป็นพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ เมื่อปี ๒๕๒๑

ที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นเพียงเกริ่นให้เห็นภาพ ต่อไปนี้จะเป็นเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งหมด

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น ผมทราบมาจากสภาพัฒนาฯ ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระบรมราชวินิจฉัยแล้วทรงแก้ไขหรือไม่ ไม่ทราบ แต่ได้พระราชทานคืนมาให้สภาพัฒนาฯ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ตอนนั้นสภาพัฒนาฯ กำลังประเมินครึ่งแผนฯ ๘ กำลังเตรียมแผนฯ ๙ และได้ขอพระราชทานเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักคิดในแผนฯ ๙ แต่โชคร้ายในช่วงแผนฯ ๙ เราไม่ได้ใช้แผนฯ ๙ ทั้งแผนเลย ไม่ได้ใช้เลย จริงๆ ไม่ได้ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แต่นโยบายทั้งหลายมาจากนายกรัฐมนตรี ท่านให้นโยบายเองหมด ตอนนั้นสภาพัฒนาฯ เกือบไม่ได้ทำแผนฯ ๑๐ เพราะมีคำสั่งไม่

ให้ทำแผนฯ ๑๐ ตอนท้ายๆ เริ่มมาทำแผนฯ ๑๐ และตอนนี้เมื่อทำแผนฯ ๑๐ บอกจะนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อีก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนี้มีประโยชน์ ใครเชิญพูดเรื่องนี้ผมจะพยายามไปเพราะมีคุณค่า ทุกตัวอักษรที่ได้กล่าวให้ฟังจากข้อความข้างต้น ผมตั้งคำถาม ๔ คำถามดังนี้ (๑) ปรัชญานี้มีเป้าประสงค์อะไร (๒) คำว่าพอเพียงมีองค์ประกอบอะไร (๓) เราต้องเตรียมตัวเตรียมใจอย่างไรหรือมีเงื่อนไขอย่างไรก่อนที่จะนำปรัชญานี้ไปใช้ (๔) ถ้านำไปใช้เต็มรูปแบบ จะบังเกิดผลอะไรต่อเรา ซึ่งผมขออนุญาตขยายความ ดังนี้

๑. เป้าประสงค์ ขออนุญาตอ่าน

"ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน รัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์"

คำสำคัญๆ ก็จะมีอย่างนี้ พอเป็นแนวทางปฏิบัติตน ข้างต้นผมขยายความว่าใช้ได้ ๓ ทาง ใช้ในการดำเนินชีวิต ผู้บริหารใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และผู้ปฏิบัติใช้เป็นแนวในการปฏิบัติ สำหรับประชาชนทุกระดับ หรือใครก็สามารถใช้ได้ ผมเคยนำไปพูดให้เด็กนักเรียนชาวเขา ป.๔-ป.๖ ใช้เวลาชั่วโมงเดียว หลังจากออกมาครูก็เข้าไปคุยกับเด็ก แล้วครูก็มารายงานผมบอกว่าเด็กเข้าใจง่าย ถ้าท่านจะนำไปใช้กับเด็กประถมกรุณาบอกกับเขาง่ายๆ และใช้ตัวอย่างที่ใกล้ตัวเขาแล้วเขาจะเข้าใจ เช่นกันเด็กมัธยมต้น มัธยมปลาย ได้หมด ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ไม่ได้หนี มีฝรั่งจะโจมตีเขียนลง Newsweek ว่าปรัชญานี้ต่อต้านโลกาภิวัตน์ ซึ่งไม่จริง เราก็เห็นอยู่แล้วว่าปรัชญานี้ให้ก้าวให้ทันฝรั่งชอบให้เราพ่ายแพ้เพื่อที่จะได้เอาเปรียบเรา เราต้องเข้มแข็ง ต้องทำมาหากินสู้เขาได้อย่างเทียมบ่าเทียมไหล่ ไม่ใช่เราเป็นหนี้บักโกรก

๒. ความพอเพียง คืออะไร ขออ่านประโยคต่อไป

“ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะให้มีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และจำเป็นต้องมีระบบภูมิคุ้มกัน”

เพราะฉะนั้นท่านผู้บริหารจะตัดสินใจทำโครงการอะไร ใช้งบประมาณเท่าใด ท่านต้องตอบทั้ง ๓ คำถาม ได้แก่ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และกระเป๋าของเขตมีภูมิคุ้มกันไหม ไม่ใช่นึกอะไรได้พรุ่งนี้ก็จะทำแล้ว ไม่ใช่ความพอประมาณคืออะไร คือความพอดี พอเหมาะแต่ความจำเป็น พอควรแก่อัตภาพ เช่น โรงเรียนเราขนาด ๒๐๐ คน อีกโรงเรียนเขา ๔,๐๐๐ คน อัตภาพมันไม่เท่ากัน ภูมิสังคมศาสตร์ยังไม่เท่ากันเลย เรื่องพอประมาณ ท่านต้องคิดถึงปัจจัยเหล่านี้

ความมีเหตุผล ต้องดูว่าเหตุผลของท่านมีอะไร (๑) เหตุผลตามหลักวิชา เช่น การลงทุนห้องสมุด หลักวิชาบอกว่านักเรียนเท่าไหร่ ขนาดห้องเท่าไหร่ ควรลงทุนเท่าไหร่ (๒) เหตุผลตามเกณฑ์สังคม ประเพณีวัฒนธรรม โรงเรียนของท่านอยู่ชุมชนนี้ เขามีประเพณีอะไร วัฒนธรรมอย่างไร ท่านก็ต้องลงไปร่วมด้วย มันมีเหตุผลทางกฎเกณฑ์ของสังคม ไม่อย่างนั้นโรงเรียนท่านก็จะแปลกกว่าเขา เป็นหอคอยที่ไม่เกี่ยวข้องกับชาวบ้าน ความมีเหตุผลตามหลักกฎหมาย หลักศีลธรรม ความจำเป็นในการดำเนินชีวิต

สร้างระบบภูมิคุ้มกัน ตัวเราพูดถึงเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โรงเรียนเราไม่ได้อยู่โดดเดี่ยว แต่เชื่อมโยงและรับผลกระทบทั้งบวกและลบ หน้าที่ของเราต้องสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ท่านที่เป็นผู้บริหารท่านมีหน้าที่ถามตัวเองว่าองค์การที่บริหารระบบภูมิคุ้มกันของท่านอะไรที่เข้มแข็ง อะไรที่บกพร่อง

ระบบภูมิคุ้มกันด้านวัตถุ

ภูมิคุ้มกันเข้มแข็ง ประกอบด้วย (๑) มีเงินออม (๒) มีการประกันความเสี่ยงในอนาคต (๓) มีการลงทุนเพื่อพัฒนา (๔) มีการวางแผนระยะยาว

ภูมิคุ้มกันบกพร่อง คือ (๑) มีหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (๒) ขาดการประกันความเสี่ยงในอนาคต (๓) ขาดการลงทุนเพื่อพัฒนา (๔) ขาดการวางแผนระยะยาว

ภูมิคุ้มกันด้านวัตถุ เงินออมก็ได้ ลดหนี้ การลงทุนที่เสี่ยงน้อย กองทุนป้องกันวิกฤติ เขตพื้นที่เราได้งบประมาณมาหาเงินได้อีกนะครับ เขตพื้นที่บางที่มีเหตุฉุกเฉินที่เราคาดไม่ถึงแล้วเราจำเป็นต้องใช้งบประมาณ ถ้าเรามีกองทุนป้องกันวิกฤติไว้ มันจะทำให้เรารอดได้ ผมจะเตือนทุกแห่งว่าโรงเรียนอาจมีเงินนอกงบประมาณ ไม่ต้องคืนคลัง ถ้าท่านผู้บริหารกำหนดนโยบายไว้สัก ๕ เปอร์เซ็น ทุกปีเก็บไว้ในกองทุนนี้ หากเกิดเรื่องฉุกเฉินท่านสามารถมาใช้ได้

การลงทุนเพื่อพัฒนาสถาบัน ประเทศชาติ อันนี้ก็เป็นเรื่องของการสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านวัตถุทั้งนั้น

ระบบภูมิคุ้มกันด้านสังคม

ภูมิคุ้มกันเข้มแข็ง คือ (๑) รู้-รัก-สามัคคี (๒) ร่วมมือ ร่วมใจกัน (๓) มีคุณธรรมใฝ่ศาสนธรรม (๔) สังคมสีขาว (๕) อยู่เย็นเป็นสุข (๖) ทุนทางสังคมสูง

ภูมิคุ้มกันบกพร่อง คือ (๑) ระแวง-ทะเลาะเบาะแว้ง (๒) ต่างคนต่างอยู่ (๓) ทุศีล-ห่างไกลศาสนา (๔) เหยื่อแห่งอบายมุขทั้งปวง (๕) อยู่ร้อนนอนทุกข์ (๖) ทุนทางสังคมต่ำ

ภูมิคุ้มกันด้านสังคม รู้รักสามัคคีสังคมเข้มแข็งแน่นอน ระแวง ทะเลาะเบาะแว้งตลอดเวลา อันนี้สังคมบกพร่อง อ่อนแอแน่นอน ร่วมมือร่วมใจกันกับสภาวะต่างคนต่างอยู่ บางโรงเรียนเราเข้าไปรู้เลยว่าโรงเรียนนี้ทุกคนร่วมมือร่วมใจกันเขาสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านสังคมไว้เข้มแข็งมาก บางโรงเรียนเข้าไปมีคนมากระซิบผู้อำนวยการอีกพวกหนึ่ง รองผู้อำนวยการก็อีกพวกหนึ่ง อย่างนี้ไปไม่ถึงไหน ต่างคนต่างอยู่ มีคุณธรรมใฝ่ศาสนาธรรม ทุศีลห่างไกลศาสนา บางโรงเรียนเป็นสังคมสีขาว บางโรงเรียนเป็นเหยื่อของอบายมุข บางแห่งคนที่จะมาเร่ขายยาบ้าเข้าไม่ได้ ขายหวยเถื่อนก็ไม่ได้ บางโรงเรียนขายกันหมดทั้งครูใหญ่ ครูน้อย ภารโรง อบายมุขมันเข้าง่ายเพราะว่าเราไม่ได้สร้างความเข้มแข็งภูมิคุ้มกันทางด้านสังคมไว้ อยู่เย็นเป็นสุขกับอยู่ร้อนนอนทุกข์ ทุนสังคมสูงกับทุนสังคมต่ำ ขอฝากไว้ด้วย นะครับสิ่งเหล่านี้ท่านแก้ไขได้หมด ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารจะสร้างภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งก็ได้หรือปล่อยให้มันบกพร่องแล้วแต่ท่าน โดยนโยบายของรัฐผ่านมาทางกระทรวงศึกษาธิการ ต้องการให้ท่านนำคุณธรรมนำความรู้ อันนี้คือระบบภูมิคุ้มกันทางสังคมหรือคุณธรรมก็ได้ ท่านไปสร้างได้เลย

ระบบภูมิคุ้มกันด้านสิ่งแวดล้อม

ภูมิคุ้มกันเข้มแข็ง (๑) มีความรู้ - สำนึกและหวงแหนในสิ่งแวดล้อม (๒) มีนโยบายสิ่งแวดล้อมจากฝ่ายบริหาร (๓) สร้างสุขนิสัย (๔) สะอาด - เป็นระเบียบ (๕) อยู่กับธรรมชาติ

ภูมิคุ้มกันบกพร่อง (๑) ขาดความรู้ - ขาดสำนึก (๒) ขาดนโยบาย - ผู้บริหารไม่สนใจ (๓) เต็มไปด้วยทุกขนิสัย (๔) สกปรก - ขาดระเบียบ (๕) ทำลายธรรมชาติ

ภูมิคุ้มกันทางด้านสิ่งแวดล้อม บางโรงเรียนเข้าไปแล้วร่มเย็น ปลูกต้นไม้ไว้เป็นหย่อม ๆ เป็นระเบียบออกแบบด้วย มีที่พักให้เด็ก บางแห่งร้อน ภูมิคุ้มกันเข้มแข็งมีสำนึกและหวงแหนสิ่งแวดล้อม มีนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมจากฝ่ายบริหาร สร้างสุขนิสัย สะอาด เป็นระเบียบ อยู่กับธรรมชาติ ส่วนภูมิคุ้มกันบกพร่องก็คือขาดสำนึก ขาดความรู้ ขาดนโยบาย ผู้บริหารไม่สนใจเต็มไปด้วยทุกขนิสัยจะทิ้ง

ขยะก็ทิ้งกันโครมๆ ทั้งครู นักเรียน สกปรก ขาดระเบียบ ไม่สนใจหรือแม้แต่ทำลายธรรมชาติ อันนี้ก็เป็นสิ่งที่เราเห็นกันอยู่

ระบบภูมิคุ้มกันด้านวัฒนธรรม

ภูมิคุ้มกันเข้มแข็ง (๑) มั่นคงในวัฒนธรรมไทย เชิดชูวัฒนธรรมท้องถิ่น (๒) เข้าใจและเป็นมิตรต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น-ต่างชาติ

ภูมิคุ้มกันบกพร่อง (๑) ย่อหย่อนไม่ใส่ใจ – รู้สึกเป็นปมด้อยในวัฒนธรรมไทย – ท้องถิ่น (๒) เหยียดหยามมุ่งร้ายต่อต่างวัฒนธรรม

เข้มแข็งก็คือ มั่นคงในวัฒนธรรมไทย เชิดชูวัฒนธรรมท้องถิ่น เข้าใจและเป็นมิตรต่อวัฒนธรรมต่างถิ่นต่างชาติ ภูมิคุ้มกันบกพร่องคือ ย่อหย่อนไม่ใส่ใจ หรือแม้แต่รู้สึกเป็นปมด้อยในวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมท้องถิ่นเหยียดหยามมุ่งร้ายต่อต่างวัฒนธรรม อันนี้ก็เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกัน ระแวงกัน

โดยสรุปแล้ว คำถามที่สองความพอเพียงคืออะไร จะมี ๓ องค์ประกอบ **“พอเพียง”** ประกอบด้วย **ความพอประมาณ ความมีเหตุผลในด้านต่างๆ การมีภูมิคุ้มกันในตัวทั้ง ๔ ด้าน (วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม)**

๓. คำถามที่ถามโรงเรียน จะนำไปใช้ต้องเตรียมตัวเตรียมใจอย่างไร

หรือมีเงื่อนไขอย่างไรก่อนที่จะนำปรัชญานี้ไปใช้ สามารถแยกออกได้เป็น ๒-๓ เงื่อนไขก็ได้ ผมแยกเป็น ๓ เงื่อนไขเพื่อให้ชัดขึ้น

เงื่อนไขแรก ผมใช้คำว่า **เงื่อนไขหลักวิชา** เพราะประโยคต่อไป บอกว่า

“ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน”

ขอเน้นคำว่าวิชาการ ที่ผมใช้ว่าหลักวิชาเพราะว่าไปดูกระแสพระราชดำรัสหลายๆองค์ จะพบคำว่า **“หลักวิชา”** อยู่บ่อยครั้ง แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงเตือนว่าอย่าเชื่อหลักวิชาอย่างเดียว ไม่ให้เชื่อผู้เชี่ยวชาญคนเดียว ให้รอบคอบ ท่านถึงใช้คำว่า **รอบรู้และรอบคอบ** และไม่ใช้ความรู้ด้านเดียวแล้วตัดสินใจ หรือกันเยอะๆ ใจเย็นๆ เพราะว่าถ้านโยบายที่เราออกไปแล้วมันพลาดมันเสียหาย อยากให้ดูตัวอย่างสนามบินสุวรรณภูมิ มันขาดหลักวิชา ไม่รอบคอบตรงนี้ก็เตือนไว้

ขอขยายความ **“หลักวิชา”** คือการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ ทั้งในขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติ ด้วยความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวังอย่างยิ่ง

เงื่อนไขคุณธรรม เพราะประโยคต่อไปบอกว่าอย่างนี้ครับ

“ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี นักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต”

เงื่อนไขในการดำเนินชีวิต ให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ให้มีการดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ด้วยความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ โรงเรียนเราพร้อมไหมที่จะนำปรัชญานี้ไปใช้ ชุมชนก็เหมือนกันเขาก็ต้องสร้างความพร้อม

ได้อ่านบทความของอาจารย์ท่านหนึ่งที่เขียนเรื่อง การจัดการความรู้ในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ก็เลยขอนำมาฝากไว้ด้วย ท่านแยกเป็น ระดับข้อมูล ระดับสารสนเทศ ระดับความรู้ ระดับปัญญา ในแต่ละระดับนี้จะไปถึงไหน หลังๆ มีการศึกษาสมองคน เวลาเรารู้อะไร (Know - what) มันไปอยู่ตรงไหนของสมอง

แล้วเราไปรู้ถึง How และ Why มันไปพักอีกที่หนึ่งของสมองหรือที่เดียวกัน ถ้าไปฝึกทักษะให้เด็กรู้จักทำเกษตร รู้จักตัดผมมันไปอยู่อีกที่หนึ่ง มันเป็นความสามารถของสมอง และเรื่องสุดท้ายมันเป็นเรื่องของคุณค่า เกิดประทับเป็นรอยความเห็นดีมันจะไปอยู่อีกที่หนึ่ง ตรงนี้คงต้องรอไปอีกสักพักหนึ่งให้ความรู้ตรงนี้มันกระจ่าง

เงื่อนไขคุณธรรมก็อย่างที่บอกที่สำคัญที่สุดคือ เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจโดยผ่านการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ระบบการศึกษา ศาสนา และอื่นๆ แก่ทุกคนในชาติให้มีคุณธรรม ยึดมั่นในความดี ความจริง ความงาม แล้วสิ่งเดียวที่ยกขึ้นมาในที่นี้คือ **"ซื่อสัตย์สุจริต"** คุณธรรมมีหลายข้อนะครับ ในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ยกขึ้นมาเรื่องเดียวคือ ซื่อสัตย์สุจริต ส่วนการดำเนินชีวิตต้องให้อดทน มีความเพียร อันนี้ก็เหมือนกัน ฝากท่านผู้อำนวยการ หลังๆ นี่มีเสียงบ่นว่าเด็กไทยหยิบโหย่ง ไม่สู้งานหนัก เราต้องฝึกให้เขาตั้งแต่ในบ้าน ก็เตือนว่าลูกใครหลานใครพออายุ ๒ ขวบ ก็ไม่ต้องเป่าเทียนวันเกิด เอาผ้าขี้ริ้วให้สักผืน ไม้กวาด ให้เป็นของขวัญแล้วให้รู้จักกวาด ไปสร้างทักษะเพื่อความชอบในการช่วยงานบ้าน เมื่อไปโรงเรียน เรื่องการเกษตรก็เป็นพื้นฐาน บ้านเราเกษตรเป็นพื้นฐาน ได้เห็นตัวอย่างดีๆ ที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงอุปถัมภ์โรงเรียนที่ทำการเกษตร กระทรวงศึกษาเองก็มีหลายโรงเรียนที่ทำเรื่องนี้ ผมว่าเรื่องความอดทนความเพียร ผมว่าสำคัญ เดี๋ยวนี้เด็กและเยาวชนเราขาดตรงนี้ เราจะออกมาในรูปของอาสาสมัครเพื่อส่วนรวม ทำกิจกรรมอาสาสมัคร ผมขอฝากท่านผู้อำนวยการว่าเมื่อออกนโยบายลงไปมันมีอิทธิพลอย่างมากที่จะสร้างอุปนิสัยเด็ก เยาวชน ระบบการศึกษาผมถือว่ามีอิทธิพล ผลกระทบมากในการสร้างอุปนิสัยให้กับเด็กและเยาวชนไทย เราลองมา Turn around ใหม่ดีไหม มีสติ มีปัญญา ความรอบคอบ ปรัชญานี้สอนเรื่องเงื่อนไขดำเนินชีวิตไว้ ๔ ประการ

๔. ถ้านำไปใช้เต็มรูปแบบ จะบังเกิดผลอะไรต่อเรา มันจะเกิดสมดุลในชีวิต ในกิจการ สมดุลในการบริหารโรงเรียน พร้อมต่อการรองรับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ฟังคล้ายกับว่าปรัชญานี้จะไม่มีประโยชน์ถ้าโลกนี้ไม่มีการเปลี่ยนแปลง จะไม่มีประโยชน์ถ้าชีวิตไม่มีการเปลี่ยนแปลง

สรุปการปฏิบัติตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชีวิตหน้าที่การงานเกิดสมดุล คน ครอบครัว องค์กร ประเทศชาติ พร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมสามารถสรุปได้ดังนี้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ทางสายกลาง ความพอเพียงนั้นอยู่ที่สามห่วง คือ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน

ภูมิคุ้มกันด้านใดบ้าง ด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ถ้าอย่างนั้นฐานการเตรียมการเพื่อปรับฐานรับกับปรัชญานี้ ต้องมีเงื่อนไขคุณธรรม ต้องสร้างพื้นฐานจิตใจด้านคุณธรรม ให้ซื่อสัตย์สุจริต ใช้หลักวิชาในการวางแผนและปฏิบัติใช้ชีวิตด้วยความขยัน อดทน มีปัญญา จะนำไปสู่ (๑) ความสมดุล (๒) พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง

เพราะฉะนั้นปรัชญานี้ผมมองว่าเป็นกลไกหนึ่งในการสร้างระบบเศรษฐกิจ และระบบสังคมแห่งความสุข แห่งคุณธรรม แห่งความยั่งยืน

วันที่ ๒๕ ดอยเต่า

อิทธิพล วรนุช*

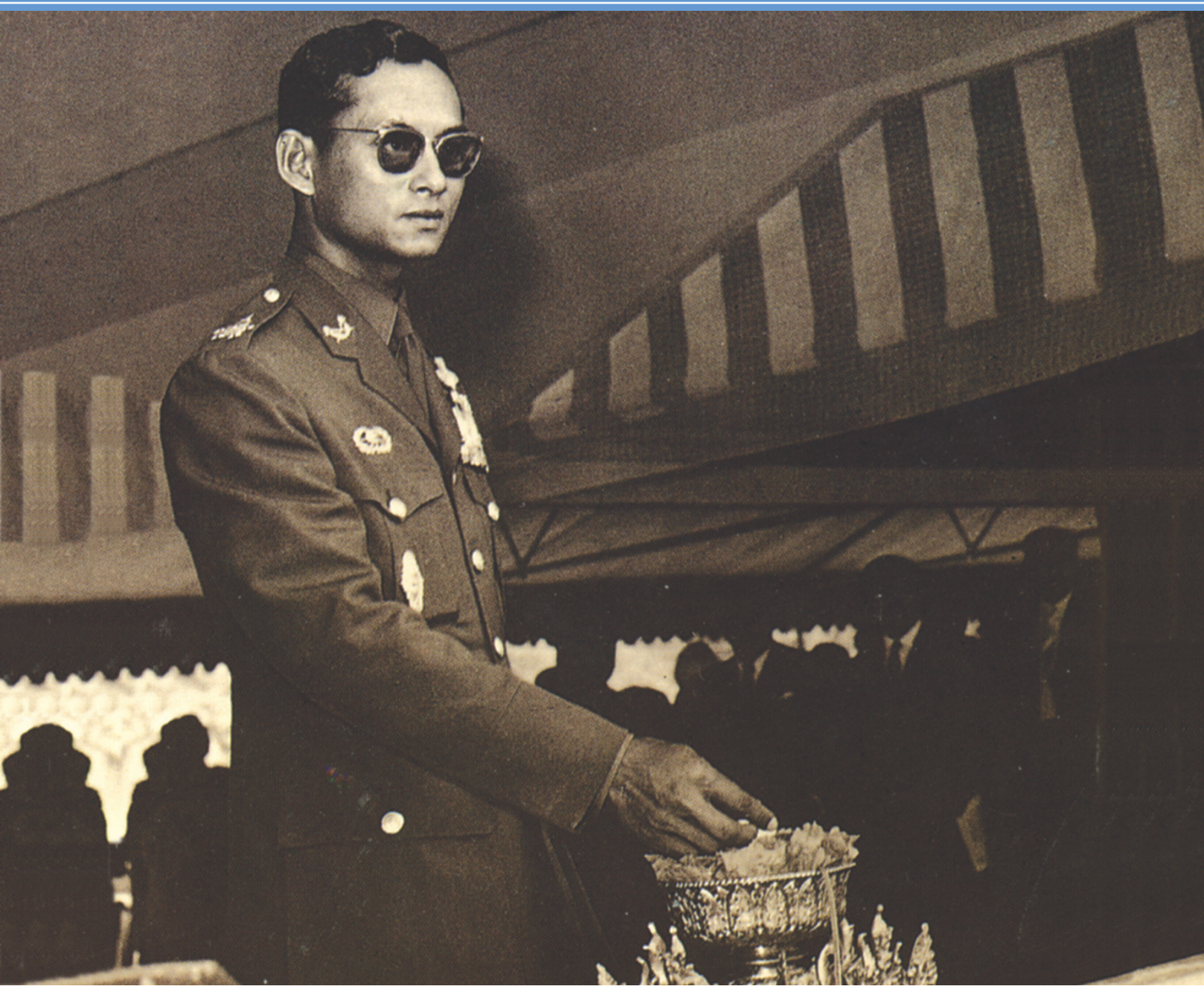

นับตั้งแต่รัฐบาลได้ก่อสร้างเขื่อนอเนกประสงค์แห่งแรกของประเทศ นามว่า **“เขื่อนภูมิพล”** ขึ้นที่บริเวณเขาแก้ว อำเภอสามเงา จังหวัดตาก แล้วเสร็จเมื่อปี ๒๕๐๗ เขื่อนซึ่งมีนามพระราชทานแห่งนี้ก็ได้สร้างประโยชน์อย่างใหญ่หลวงต่อกระบวนการพัฒนาประเทศสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเป็นแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าพลังน้ำซึ่งมีกำลังการผลิตราว ๗๘๐ เมกกะวัตต์ และในด้านการเป็นแหล่งน้ำชลประทานสนับสนุนพื้นที่ทำกินของประชาชนในแถบลุ่มน้ำปิงตอนล่างได้ประมาณ ๑๐ ล้านไร่ต่อปี

แต่น้อยคนที่จะรู้ว่า คุณูปการต่อประเทศชาติดังกล่าวส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากความเสียสละของชาวบ้านในอำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำปิงเหนือตัวเขื่อนขึ้นไปทางเหนือประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตร ได้เสียสละผืนดินอันเป็นที่อาศัยและที่ทำกินเพื่อให้เป็นแหล่งเก็บกักน้ำ

*เจ้าหน้าที่กลุ่มประสานงานโครงการ ๓ สำนักงาน กปร.

ฝันร้ายที่ท้ายเขื่อน

ด้วยขนาดของสันเขื่อนคอนกรีตรูปโค้งความยาวกว่าครึ่งกิโลเมตร และสูงถึง ๑๕๔ เมตร ทำให้เขื่อนภูมิพล มีศักยภาพในการเก็บกักน้ำไว้ได้มาก ถึง ๑๓,๔๖๒ ล้านลูกบาศก์เมตร ผืนน้ำที่กินพื้นที่ถึง ๓๐๐ ตารางกิโลเมตร ยาวไปจนถึงอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ส่งผลให้พื้นที่ราบสองฝั่งแม่น้ำปิงช่วงที่ไหลผ่านอำเภอดอยเต่า ราว ๕๘ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓๖,๒๕๐ ไร่ ถูกน้ำเอ่อท่วมและกลายสภาพเป็นแอ่งน้ำขนาดยักษ์ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในชื่อ **“ทะเลสาบดอยเต่า”** ส่วนประชาชนกว่า ๒,๔๐๐ ครัวเรือน ได้ย้ายถิ่นฐานไปอยู่ในพื้นที่ซึ่งทางราชการจัดสรรไว้ให้บริเวณริมทะเลสาบทางฝั่งตะวันออกที่เรียกว่า นิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล

อย่างไรก็ตาม ที่ดินที่ได้รับมาก็มิได้มีสภาพชุ่มฉ่ำเหมือนผืนดินริมน้ำของบรรพบุรุษ เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นที่ดอน ดินขาดความสมบูรณ์ การเพาะปลูกจึงไม่ได้ผล ซ้ำร้ายในบริเวณดังกล่าวยังเป็นพื้นที่อับฝนเนื่องจากมีสภาพภูมิประเทศเป็นแอ่งกระทะขนาดใหญ่ ที่มีทิวเทือกเขาล้อมเกือบทุกด้านเหมือนขอบกระทะ ส่วนในช่วงฤดูร้อนอากาศก็ร้อนอบอ้าว ความแห้งแล้งปรากฏให้เห็นโดยทั่วไป ทำให้ชาวบ้านจำนวนมากหันมาทำอาชีพรับจ้างแทนการเพาะปลูก อีกทั้งเกิดปัญหาบุกรุกแผ้วถางป่าเพื่อใช้เป็นที่ทำกิน และปัญหาแรงงานอพยพไปทำงานต่างถิ่นอย่างขนานใหญ่

แม้ว่าทางราชการจะได้พยายามดำเนินการช่วยเหลืออย่างเต็มที่แล้ว แต่ปัญหาเหล่านี้ก็หนักหนาเกินกว่าที่จะเยียวยาได้ภายในเวลาอันสั้น

ปัญหาเหล่านี้ นอกจากจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมของชาวบ้านแล้ว ยังก่อให้เกิดทัศนคติด้านลบต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกมองว่าไม่เอาใจใส่ต่อการแก้ปัญหาของคนในพื้นที่อย่างเพียงพอตามมาอีกด้วย โดยเฉพาะปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรซึ่งชาวบ้านต้องเผชิญเป็นประจำทุกปี

ชุ่มเย็นด้วยพระมหากรุณาธิคุณ

ความทุกข์ร้อนของประชาชนชาวดอยเต่ามิได้จางหายไปกับสายน้ำ เพราะเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๑๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินไปเสวยพระกระยาหารกลางวัน ณ เรือนรับรองของกรมทางหลวงบริเวณริมทะเลสาบดอยเต่า และทรงมีพระราชปฏิสันถารกับข้าราชการที่มาเฝ้าฯ ปีต่อมา คือในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๑๙ ได้เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรชาวดอยเต่าภายในนิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล

ในการนี้ ทรงศึกษาข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้และทรงเล็งเห็นว่าปัญหาหลักของชาวดอยเต่าก็คือคุณภาพดินไม่ดี และเก็บกักน้ำได้ยาก จึงมีกระแสพระราชดำรัสให้กรมประชาสงเคราะห์ กรมป่าไม้ และกรมชลประทาน ***ร่วมกันสำรวจสันปันน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ ทั้งในและนอกเขตนิคม*** เพราะน้ำเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการจัดโครงการลักษณะดังกล่าว ***และให้พิจารณาเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินให้เหมาะสม รวมถึงการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของราษฎร***

แนวพระราชดำริดังกล่าว ทำให้ทางราชการที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนและเร่งดำเนินการพัฒนาพื้นที่อำเภอดอยเต่าอย่างจริงจังนับตั้งแต่นั้นมา โดยเฉพาะการก่อสร้างแหล่งเก็บกักน้ำสำหรับทำการเกษตรกระจายในพื้นที่จำนวนหลายโครงการ อาทิ โครงการอ่างเก็บน้ำแม่ตูบ ในเขตตำบลโป่งทุ่ง ก่อสร้างโดยกรมชลประทานเมื่อปี ๒๕๓๐ จุน้ำได้ประมาณ ๓๙ ล้านลูกบาศก์เมตร ส่งน้ำให้พื้นที่เกษตรได้ราว ๑๔,๔๐๐ ไร่ อ่างเก็บน้ำแม่หาด ก่อสร้างโดยสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช.) เมื่อปี ๒๕๓๓ มีความจุ ๒.๘ ล้านลูกบาศก์เมตร ส่งน้ำให้

พื้นที่ได้ ๒,๕๐๐ ไร่ และสถานีสูบน้ำด้วยพลังไฟฟ้าซึ่งกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานได้ก่อสร้างไว้จำนวน ๕ แห่ง เพื่อนำน้ำจากทะเลสาบดอยเต่ามาสนับสนุนพื้นที่ทางการเกษตรของราษฎรได้ประมาณ ๕,๐๐๐ ไร่

นอกจากนี้หน่วยราชการยังได้ดำเนินการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรมให้กับประชาชนในพื้นที่ ทั้งในด้านการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เช่น ลำไย และมะนาว ส่งเสริมอาชีพประมงให้กับราษฎรที่อาศัยอยู่ริมทะเลสาบ และการเลี้ยงปศุสัตว์ เพื่อบริโภคและจำหน่าย ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ด้านการศึกษาและการสาธารณสุข ส่งผลให้ชาวดอยเต่ามีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามลำดับ กระทั่งมีผู้นำเอาไปร้อยเรียงเป็นบทเพลง **“หนุ่มดอยเต่า”** ที่บอกเล่าเรื่องราวโดยกลุ่มศิลปิน **“นกแล”** ว่า

... ดอยเต่าบ้านเราบ่เดี่ยว หมู่เฮาเก็บเกี่ยวข้าวปลาอาหาร อยู่ดีกินดี พี่น้องสำราญ ข้าวปลาอาหารสมบูรณ์พูนผล รัฐบาลช่วยเหลือทุกคน บ่อับบ่จน ทุกคนม่วนใจ เป็นแบ่งที่ดิน ทำกินไฮ่นา เลี้ยงปูเลี้ยงปลา ปลูกผักปลูกไม้ พี่น้องหมู่เฮาจากดอยเต่าไป ขอฮื้อขะใจ๋ ปึกบ้านเสียเด๊อ...

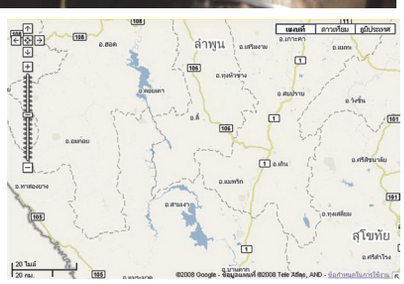

น้ำพระทัยปรายโปรยมิโรยรา

หลังจากการเสด็จพระราชดำเนินของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเมื่อปี ๒๕๑๙ แล้ว ในเดือนมีนาคม ๒๕๓๔ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมโรงเรียนชุมชนในอำเภอดอยเต่าและราษฎรที่มาเฝ้าฯ และในปี ๒๕๓๗ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรอำเภอดอยเต่า ในการนี้ได้ทรงรับสตรีในเขตอำเภอดอยเต่าผู้สนใจการถักทอเข้าเป็นสมาชิกศิลปาชีพ เพื่อเป็นอาชีพเสริมสร้างรายได้ให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง

ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๙ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมชาวดอยเต่าอีกครั้ง ที่บ้านแม่บวนเหนือและบ้านแม่บวนใต้ ตำบลโป่งทุ่ง โอกาสนี้ทรงทราบจากรายงานว่า ราษฎรชาวดอยเต่ายังคงประสบกับปัญหาขาดแคลนน้ำอยู่ จึงได้พระราชทานพระราชดำริ ***ให้กรมชลประทานจัดหาแหล่งน้ำเพื่อช่วยเหลือราษฎร โดยให้จัดทำรายงานการพิจารณาจัดหาแหล่งน้ำทูลเกล้าฯถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทด้วย และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม*** อันเป็นที่มาของ “โครงการพัฒนาพื้นที่อำเภอดอยเต่าอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

การพัฒนาทั้งพื้นที่

หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานโครงการฯ โดยเน้นการดำเนินงานออกเป็น ๓ ด้านหลักๆ คือ

๑. ด้านการจัดหาน้ำ ประกอบด้วย

๑) โครงการผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำแม่หาด ซึ่งมีน้ำไหลลงอ่างปริมาณเกินความจุไปลงอ่างเก็บน้ำแม่ตูบที่ยังสามารถเก็บน้ำเพิ่มได้อีกมาก โดยกรมชลประทานได้ดำเนินก่อสร้างคลองผันน้ำความยาวประมาณ ๖ กิโลเมตร แล้วเสร็จในปี ๒๕๔๙

๒) โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยแม่ออกฮู ความจุ ๙๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร พร้อมระบบผันน้ำความยาว ๒,๐๐๐ เมตร เชื่อมต่อกับระบบผันน้ำของอ่างเก็บน้ำแม่หาด เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนให้กับอ่างเก็บน้ำแม่ตูบอีกทางหนึ่ง ขณะนี้กรมชลประทานอยู่ระหว่างดำเนินการศึกษาโครงการ

๓) โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยม่วง ความจุประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร พร้อมระบบส่งน้ำความยาว ๔,๓๐๐ เมตร เพื่อช่วยเหลือพื้นที่การเกษตรประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการศึกษาโครงการโดยกรมชลประทาน

๔) โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยผาจ้อ ความจุประมาณ ๑๓๓,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ซึ่งสามารถส่งน้ำให้พื้นที่ได้ประมาณ ๖๐๐ ไร่ ขณะนี้อยู่ระหว่างการศึกษาโดยกรมชลประทาน

๕) โครงการจัดตั้งสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า เพื่อสูบน้ำจากทะเลสาบดอยเต่าเพิ่มเติมอีกจำนวน ๖ แห่ง เพื่อช่วยเหลือการอุปโภคบริโภคและพื้นที่เพาะปลูก

รวมประมาณ ๙,๔๐๐ ไร่ โดยกรมชลประทานได้ดำเนินการก่อสร้างไปแล้ว ๓ แห่ง คือ สถานีฯ หนองปู-หนองผักบุ้ง ตำบลบงตัน สถานีฯเทศบาลตำบลท่าเดื่อ และสถานีฯ บ้านแอ่นจัดสรร ตำบลบ้านแอ่น

๒. ด้านการฟื้นฟูสภาพป่า

ดำเนินการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าไม้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณป่าที่อยู่ใกล้เคียงกับชุมชนที่ถูกบุกรุกแผ้วถางเป็นที่ทำกินอย่างต่อเนื่อง เช่น บริเวณภูไม้ตอง ซึ่งมีพื้นที่ถูกบุกรุกราว ๒,๐๐๐ ไร่ นอกจากนี้ ยังได้วางแผนอนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำในลุ่มน้ำย่อยแม่ตูบ ลุ่มน้ำย่อยแม่หาด และลุ่มน้ำย่อยแม่ปึ๋ง พื้นที่รวมประมาณ ๙๕,๐๐๐ ไร่ โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และกรมป่าไม้ ได้ร่วมมือกันสร้างการมีส่วนร่วมและปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้กับประชาชนในพื้นที่ รังวัดกำหนดขอบเขตพื้นที่ป่าและที่ทำกินออกจากกันให้ชัดเจน ปลูกป่าเสริมป่าธรรมชาติและป่าชุมชน และก่อสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้นในบริเวณลำห้วยและร่องน้ำ โดยคาดว่าเมื่อป่าไม้มีสภาพอุดมสมบูรณ์ขึ้นแล้ว จะช่วยเพิ่มความชุ่มชื้นในอากาศซึ่งจะมีส่วนช่วยลดความร้อนและแห้งแล้งในพื้นที่ได้ในระยะยาว

๓) ด้านการพัฒนาอาชีพ

ดำเนินการพัฒนาส่งเสริมอาชีพภาคเกษตรและส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอาชีพนอกภาคเกษตร เพื่อลดการใช้น้ำในภาคเกษตรและลดความต้องการพื้นที่ดินทำกิน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ของราษฎรให้เพิ่มขึ้น เช่น งานทอผ้าและหัตถกรรม เป็นต้น

ฝันร้ายกำลังจะพ้นผ่าน

โครงการดังกล่าวทำให้ทุกวันนี้ชาวอำเภอดอยเต่าทั้ง ๖ ตำบล จำนวนประมาณ ๗,๖๐๐ ครัวเรือน ได้สัมผัสถึงโอกาสที่จะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น พร้อมกับความหวังที่จะสามารถยืนอยู่ได้ด้วยตัวเองในอนาคตอันใกล้ พวกเขาตระหนักว่าสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้ก็เนื่องมาจากพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงห่วงใยและไม่ทอดทิ้งราษฎรของพระองค์ตลอดระยะเวลาหลายทศวรรษที่ผ่านมา

ความปลื้มปีติในพระมหากรุณาธิคุณนี้จะยังคงจารึกอยู่ในหัวใจทุกดวงของชาวดอยเต่ามิเสื่อมคลาย เฉกเช่นเดียวกับผืนทะเลสาบดอยเต่าที่ยังคงทอดทาบอยู่บนแผ่นดิน เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับประเทศชาติตราบชั่วกาลนาน

7 10'93

ทรงเป็นแสงส่องนำทางให้ปวงประชาเป็นสุข

ความทรงจำในวันนี้ ขอนำเสนอเรื่องราวของ คุณมนตรี มามะ อดีตนักปกครองผู้ปฏิบัติราชการในเขตพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้เริ่มต้นรับราชการตั้งแต่ปี ๒๕๑๔ ที่อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส จากนั้นมาเป็นปลัดอำเภอไม้แก่น อำเภอสายบุรี ในปี ๒๕๑๘ และสุดท้ายเกษียณอายุราชการในปี ๒๕๔๗ ตำแหน่งนายอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ตลอดช่วงอายุแห่งการรับราชการได้ปฏิบัติงานอย่างจริงจังมุ่งมั่น และสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมส่วนรวมมาโดยตลอด ทำให้ท่านได้รับการคัดเลือกเป็นข้าราชการที่มีผลงานดีเด่น สาขางานต่างประเทศของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต) ในปี ๒๕๔๑ และได้รับการคัดเลือกเป็นข้าราชการผู้ปฏิบัติงานดีเด่นประจำปี ๒๕๔๔ - ๒๕๔๕ ของจังหวัดนราธิวาส ในปี ๒๕๔๕ และในปี ๒๕๔๗ ได้รับคัดเลือกเป็นข้าราชการที่มีผลงานดีเด่น สาขาบริหารนโยบายของ ศอ.บต. เป็นต้น ระยะเวลากว่า ๓๐ ปีที่รับผิดชอบพื้นที่อย่างต่อเนื่องและจริงจัง ทำให้ท่านได้มีโอกาสทำงานสนองพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังนั้นจึงมีเรื่องราวต่าง ๆ มาเล่าสู่กันฟังมากมาย ซึ่งคุณมนตรี มามะ เล่าให้ฟังว่า

ผมเริ่มรับราชการครั้งแรกที่อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส ตามคำสั่งกรมการปกครองที่ ๓๐๓/๑๕๑๔ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๑๔ และได้รับการแต่งตั้งให้เป็นปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอไม้แก่น อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๑๘ นับเป็นจุดเริ่มต้นในการทำงานสนองพระราชดำริของในหลวง ซึ่งโครงการพระราชดำริหลายโครงการ เช่น โครงการจัดให้มีกระแสไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือนที่กิ่งอำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี โครงการสร้างประตูระบายน้ำบ้านปลักแตน หมู่ที่ ๔ ตำบลไรทอง กิ่งอำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี โครงการถนนลาดยางที่กิ่งอำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี และโครงการขุดคลองพรุแฆแฆ อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

โครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมีเรื่องราวมากมาย ซึ่งคุณมนตรี มามะ ได้เล่าถึงจุดเริ่มต้นของโครงการ ทั้งปัญหา ข้อจำกัด ตลอดจนพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานให้แก่ราษฎรในพื้นที่ได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังนี้

โครงการแรก คือโครงการจัดให้มีกระแสไฟฟ้าใช้ในทุกครัวเรือนในท้องที่กิ่งอำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี เกิดขึ้นเมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมประชาชนที่ กิ่งอำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี ในปี ๒๕๒๐ มีชาวบ้านร้องขอไฟฟ้าจากในหลวง เนื่องจากขณะนั้นชาวบ้านมีไฟฟ้าใช้ไม่ทั่วถึง บางส่วนยังคงใช้ตะเกียงเจ้าพายุ ตะเกียงน้ำมันก๊าด เป็นต้น ทรงทราบว่าชาวบ้านมีความเดือดร้อนจริง จึงให้ผู้ว่าการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเข้าเฝ้าฯ ที่พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส และมีพระราชดำริให้ ดร.วีระ ปิตรชาติ ผู้ว่าการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคดำเนินการก่อสร้างและจัดให้มีกระแสไฟฟ้าแก่ชาวบ้านกิ่งอำเภอไม้แก่นทุกครัวเรือนและดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

ส่วนผมให้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของไฟฟ้า ให้ประชาชนร่วมมือกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและผมสนองพระราชดำริในด้านการรักษาความปลอดภัยแก่เจ้าหน้าที่ของการไฟฟ้าด้วย

ทางการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเริ่มดำเนินการสำรวจพื้นที่เพื่อจะปักเสาพาดสายแรงสูงและแรงต่ำเตรียมการจ่ายกระแสไฟฟ้าให้กับชาวบ้านตามพระราชดำริระยะแรกคาดว่าน่าจะไม่มีปัญหา พอเจ้าหน้าที่การไฟฟ้าขุดหลุมเพื่อจะปักเสาพาดสายดังกล่าว ปรากฏว่ามีชาวบ้านบางพวกคอยถือโอกาสกลบหลุม ที่ทางเจ้าหน้าที่ขุดไว้ เหตุเกิดบริเวณบ้านบิลยา ตำบลไม้แก่น ผมต้องเชิญประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยเชิญผู้นำทางธรรมชาติ ผู้นำทางศาสนา และผู้นำหมู่บ้านชี้แจงถึงเหตุผลและประโยชน์ของการมีไฟฟ้าและโทษของการกระทำที่ไม่เหมาะสมให้ชาวบ้านทุกหมู่บ้าน ในที่สุดชาวบ้านทุกหมู่บ้านก็เข้าใจและร่วมมือกับทางราชการโดยดี การที่มีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นเพราะขณะนั้นชาวบ้านส่วนมากยังถูกขบวนการก่อการร้ายครอบงำอยู่หลายหมู่บ้าน เช่น กลุ่มบีอาร์เอ็น เป็นต้น

ผมใช้กำลังอาสารักษาดินแดนและเจ้าหน้าที่ตำรวจออกตรวจตราการก่อสร้างอยู่ตลอดเวลา เพื่อมิให้เกิดปัญหาอีก โครงการนี้ทางการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้มอบหมายให้ ดร. จุลพงศ์ จุลละเกศ ผู้อำนวยการสำนักงานโครงการเร่งรัดพัฒนาไฟฟ้าชนบท แห่งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ท่านได้เข้าพื้นที่เป็นประจำ เพื่อกำกับดูแลการก่อสร้างให้แล้วเสร็จโดยเร็ว กิ่งอำเภอไม้แก่น มี ๑๔ หมู่บ้าน ๔๐๐ ครัวเรือน ๓,๕๐๐ คน

การดำเนินการมีความก้าวหน้าและในที่สุดการก่อสร้างเสร็จตามพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยพระเจ้าลูกเธอทั้ง ๒ พระองค์ (ในขณะนั้น) เสด็จฯ ไปเป็นประธานพิธีจ่ายกระแสไฟฟ้าเพื่อเป็นมงคลอุดมฤกษ์แก่ประชาชนในหมู่บ้าน กิ่งอำเภอไม้แก่น จังหวัด

ปัตตานี เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๒๑ ณ ห้องปฏิบัติงานของปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี ประชาชนมีความปลาบปลื้มใจในพระมหากรุณาธิคุณอย่างล้นพ้น

กิ่งอำเภอไม้แก่นก่อนมีไฟฟ้าตามโครงการพระราชดำรินั้น กิ่งอำเภอไม้แก่นอยู่ในยุคมืด อาศัยแสงจากตะเกียงชนิดต่าง ๆ ในการให้ความสว่าง ชีวิตของราษฎรดูเหมือนไม่มีความหวังมากนัก

สำหรับเจ้าหน้าที่ของกิ่งอำเภอไม้แก่น พอตกกลางคืนมืดไปหมด ที่ว่าการกิ่งอำเภอก็มืด บ้านพักครูก็มืด มีแสงอยู่บ้างก็จากเฉพาะแสงจากเทียนไขหรือตะเกียงน้ำมันก๊าดเท่านั้น หากมีราชการต้องทำงานกลางคืน ก็ใช้จุดเทียนไขทำงาน ถ้างานต้องใช้เวลามาก อาจต้องใช้เทียนไขหลายเล่มจุดต่อเนื่องกันไปจนกว่างานจะแล้วเสร็จ จะเดินไปไหนก็ต้องใช้ไฟฉายส่องนำทาง มิเช่นนั้นอาจถูกงูกัดก็ได้ ลองนึกดูเล่น ๆ ในสภาพที่มืดไม่มีไฟฟ้า เวลาจะเดินไปไหนพวกเราจะรู้สึกอย่างไร กลัวหรือไม่ ยิ่งมีลมพัดโชยมาแรง ๆ กระทบตัว พวกเรารู้สึกอย่างไร เจ้าหน้าที่กิ่งอำเภอไม้แก่นก็มีความรู้สึกเช่นเดียวกับพวกเรา นั่นคือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นประมาณเมื่อ ๓๓ ปีก่อน

ปัจจุบันทั้งเจ้าหน้าที่และราษฎรต่างมีความสะดวกเหมือนเช่นราษฎรในอำเภออื่น ๆ เพราะพระราชดำริของในหลวงซึ่งทำให้ราษฎรกิ่งอำเภอไม้แก่นพ้นจากยุคมืดมาเป็นยุคแห่งความสว่าง มีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน การดำรงชีวิตของราษฎรมีความหวัง ปลอดภัยและมีความทันสมัยยิ่งขึ้น เศรษฐกิจของราษฎรดีขึ้น

นอกจากนั้นยังมีโครงการสร้างประตูระบายน้ำบ้านปลักแตน หมู่ที่ ๔ ตำบลไทรทอง กิ่งอำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี ซึ่งเดิมหมู่บ้านนี้มีประชากรประมาณ ๓๐๐ คน มีอาชีพทำนา ทำสวนยางและรับจ้างทั่วไป มีฐานะยากจน เป็นพื้นที่สูงกว่าที่อื่นและสามารถกักขังน้ำจากพรุบาเจาะ ทำให้พื้นที่บริเวณบ้านจูโว บ้านอาตะบือเระ และหมู่บ้านอื่น ๆ ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับพรุบาเจาะน้ำท่วมทุกปี คลองธรรมชาติซึ่งมีอยู่ไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน ทำให้ประชาชนเดือดร้อนเป็นประจำทุกปี

เมื่อในหลวงเสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมประชาชนในท้องที่กิ่งอำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี ทรงเห็นพื้นที่หมู่ ๔ ตำบลไทรทอง กิ่งอำเภอไม้แก่นขวางทางเดินของน้ำ ทั้งในฤดูกาลปรกติและในฤดูฝนหรือฤดูน้ำหลาก ประชาชนเดือดร้อนหลายหมู่บ้าน จึงมีพระราชดำริให้กรมชลประทาน ***ดำเนินการขุดคลองและสร้างประตูระบายน้ำที่บ้านปลักแตน หมู่ ๔ ตำบลไทรทอง กิ่งอำเภอไม้แก่น เพื่อระบายน้ำในพรุบาเจาะ*** (พรุบาเจาะเป็นพรุอยู่ในท้องที่อำเภอบาเจาะ อำเภอยี่งอ และอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส) ในปี ๒๕๑๙ และให้ผมประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนขายที่ดินให้กรมชลประทาน

ผมได้ประชุมเจ้าของที่ดินในบริเวณนั้นทั้งหมด ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการและประโยชน์ที่จะได้รับหลังจากสร้างประตูระบายน้ำแล้ว ผมต้องประชุมชี้แจงเจ้าของที่ดินหลายครั้ง จนในที่สุดเจ้าของที่ดินเห็นประโยชน์ของการสร้าง

ประตูระบายน้ำแห่งนี้ จึงยอมขายที่ดินให้กับกรมชลประทาน เมื่อเจ้าหน้าที่ทางเทคนิคดำเนินการสำรวจและวางแนวคลองเรียบร้อยและดำเนินการขุดคลอง เมื่อดำเนินการขุดไประยะหนึ่งเกิดปัญหาอย่างหนึ่งคือ แนวคลองไปตรงกับสุสานชาวมุสลิม เจ้าหน้าที่ต้องหยุดขุดคลองก่อน ผมต้องเชิญผู้นำทางศาสนาอิสลามให้คำชี้แจงแก่ชาวบ้านเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างละเอียด ปรากฏว่าชาวบ้านยังไม่เต็มใจจะให้ขุดต่อ จากการสืบทราบมีชาวบ้านอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งไม่ใช่เจ้าของที่ดินยุยง เพื่อมิให้เจ้าหน้าที่ขุดคลองดังกล่าว ผมต้องเดินชี้แจงชาวบ้านในแต่ละบ้าน ใช้เวลานานเกือบ ๒ อาทิตย์จนในที่สุดชาวบ้านยอมให้มีการล้างสุสาน และย้ายกระดูกไปฝังยังสุสานที่ใกล้ที่สุด

เมื่อดำเนินการย้ายกระดูกเสร็จ เจ้าหน้าที่ก็เข้าดำเนินการขุดคลองต่อและสร้างประตูระบายน้ำจนเสร็จ โครงการนี้มีประโยชน์หลายประการ เช่น

๑. ระบายน้ำจากพรุบาเจาะ ทำให้ชาวบ้านมีที่ดินในบริเวณพรุ บ้านจูโว บ้านอาตะบือเระ และหมู่บ้านใกล้เคียง สามารถทำนาได้หรือเพาะปลูกพันธุ์พืชอื่น ๆ ได้

๒. ป้องกันน้ำท่วมหมู่บ้านจูโว บ้านอาตะบือเระ และหมู่บ้านหลายหมู่บ้านในเขตอำเภอยี่งอ จังหวัดนราธิวาส

๓. เป็นการรักษาพันธุ์สัตว์น้ำในพรุบาเจาะได้เป็นอย่างดี ชาวบ้านสามารถจับปลาชนิดต่าง ๆ มาเป็นอาหารได้

อีกโครงการที่สำคัญซึ่งทำให้ราษฎรได้รับความสะดวกเพิ่มขึ้น คือ โครงการถนนลาดยาง กิ่งอำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี เมื่อปี ๒๕๑๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมชาวบ้านที่บ้านสารวัน หมู่ที่ ๒ ตำบลไทรทอง กิ่งอำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี ในขณะที่ในหลวงเสด็จฯ ไปเยี่ยมชาวบ้านนั้นมีชาวบ้านกราบบังคมทูลในหลวงว่า **อยากได้ถนนลาดยางเพื่อสะดวกในการสัญจรไปมาและเป็นการสะดวกในการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อการร้ายได้อีกทางหนึ่ง** พระองค์จะแจ้งผู้เกี่ยวข้องให้ดำเนินการ และได้หันพระพักตร์มาทางผม และให้ผมชี้แจงชาวบ้านว่า เรื่องถนนลาดยางนี้จะแจ้งผู้เกี่ยวข้องโดยด่วน และขอให้ชาวบ้านอุทิศที่ดินสร้างถนนด้วย

เมื่อในหลวงเสด็จฯ กลับยังพระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ ผมทราบว่ามีรับสั่งให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม คือ คุณหญิงเลอศักดิ์ สมบัติศิริ เข้าเฝ้าฯ ที่พระตำหนัก ทักษิณราชนิเวศน์ และมีพระราชดำริ ***ให้สร้างถนนลาดยางให้กับชาวบ้านกิ่งอำเภอไม้แก่น***

เมื่อรัฐมนตรีว่าการรับพระราชดำริแล้วก็ส่งเจ้าหน้าที่สำรวจพื้นที่และกำหนดเส้นทางที่จะลาดยางหลายเส้นทาง คือ

๑. ถนนสายบ้านต้นไทร อำเภอบาเจาะถึงบ้านทอน อำเภอเมืองนราธิวาส ถนนสายนี้จะผ่านหมู่บ้านปลักแตน บ้านโคกนิบง บ้านกูวิง บ้านป่าไหม้ ถนนยาวประมาณ ๑๐ กิโลเมตร กว้างประมาณ ๔-๖ เมตร

๒. ถนนสายบ้านละเวง - บ้านป่าไหม้ ถนนยาวประมาณ 8 กิโลเมตร กว้างประมาณ ๔-๖ เมตร

๓. ถนนสายบ้านกอตอ อำเภอบาเจาะ - บ้านสารวัน กิ่งอำเภอไม้แก่น ถนนยาวประมาณ ๖ กิโลเมตร กว้างประมาณ ๔-๖ เมตร

๔. ถนนสายอื่น ๆ ในท้องที่อำเภอไม้แก่น

การสร้างถนนลาดยางครั้งนี้ มีเรื่องเล่าให้ฟังเล็ก ๆ น้อย ๆ คือ ในช่วงที่เจ้าหน้าที่กำลังดันป่าเพื่อสร้างถนนช่วงบ้านกูวิง - บ้านป่าไหม้ เป็นบริเวณป่าสงวนแห่งชาติ มีกลุ่มผู้ไม่หวังดีพร้อมอาวุธครบมือออกจากป่าสงวนมาบังคับไม่ให้เจ้าหน้าที่ทำงานต่อไป เมื่อผมรู้เรื่องนี้ก็จัดกำลังอาสารักษาดินแดนและเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าเคลียร์พื้นที่และคุ้มครองเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ดำเนินการต่อไป การก่อกวนเช่นนี้มีอยู่เนือง ๆ แต่เจ้าหน้าที่กิ่งอำเภอสามารถป้องกันได้ทุกครั้ง

เมื่อถนนสายต่าง ๆ เสร็จเรียบร้อยแล้วทำให้ชาวบ้านได้รับประโยชน์ เช่น

๑. ชาวบ้านสามารถนำสินค้าในพื้นที่ออกไปจำหน่ายที่ตลาดต้นไทร อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

๒. ใช้เป็นเส้นทางความมั่นคง เมื่อเหตุการณ์ร้ายเกิดขึ้นสามารถนำกำลังเข้าพื้นที่เกิดเหตุได้รวดเร็ว

๓. การตรวจค้น การตั้งด่านตรวจบนถนนก็สามารถทำได้สะดวก

๔. เป็นการเปิดกิ่งอำเภอไม้แก่นให้สามารถติดต่ออำเภอข้างเคียงได้สะดวก

ก่อนที่จะมีถนนลาดยางกิ่งอำเภอไม้แก่นกันดารมาก ถนนเกือบทุกสายเป็นถนนแคบ ๆ และเป็นดินทรายละเอียด บางครั้งรถตกหลุมทรายก็ต้องใช้คนรุน

มิเช่นนั้นรถก็ไปไม่ได้ แม้แต่รถจักรยานยนต์ก็เช่นเดียวกันวิ่งไม่ได้เลย ส่วนฤดูมรสุมหรือฤดูฝนน้ำท่วม กิ่งอำเภอไม้แก่นกลายเป็นเกาะ ต้องใช้เรือสัญจรไปมา หากมีการประชุมจังหวัด เจ้าหน้าที่ต้องจ้างเรือไปส่งที่บ้านต้นไทร อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส และขึ้นรถประจำทางเดินทางไปจังหวัดปัตตานี ระยะทางประมาณ ๖๐ กิโลเมตร เมื่อถึงจังหวัดปัตตานีจากคิวรถยนต์ขนส่งถึงศาลากลางจังหวัดก็ต้องนั่งสามล้อถีบ การที่มีพระราชดำริให้สร้างถนนลาดยางครั้งนี้เป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างล้นพ้น

อีกโครงการที่จะเล่าให้ฟังนั้นได้แสดงให้เห็นถึงสายพระเนตรที่ยาวไกลที่ต้องการช่วยเหลือราษฎรให้สามารถประกอบอาชีพได้ดีขึ้น คือ โครงการขุดคลองพรุแฆแฆ อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ในอดีต อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี มีประชากรประมาณ ๗๐,๐๐๐ คน การประมงเป็นอาชีพหลัก ทำสวน ทำนา และรับจ้างทั่วไป พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมประชาชนที่อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี เมื่อปี ๒๕๓๖ และเสด็จพระราชดำเนินไปที่พรุแฆแฆ อำเภอปะนาเระ ทอดพระเนตรเห็นว่าพรุแฆแฆมีน้ำมากเกินไป ไม่เหมาะที่จะใช้ปลูกข้าวหรือเพาะปลูกพันธุ์พืชอื่น ๆ จึงมีพระราชดำริ

ให้ขุดคลองพรุแฆแฆขึ้นเพื่อระบายน้ำและป้องกันน้ำเค็มเข้าพื้นที่นาของราษฎร

มีรับสั่งถามผมว่า ***นาของราษฎรในพรุแฆแฆมีประมาณกี่ไร่***

ผมกราบบังคมทูลว่า นาของราษฎรมีประมาณ ๕๐๐ – ๑,๕๐๐ ไร่ จึงมีพระราชดำริให้กรมชลประทานเป็นผู้ดำเนินการ

ในภาพ นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี เล่าว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ที่อำเภอไม้แก่น เมื่อปี ๒๕๓๖ ซึ่งขณะนั้น คุณมนตรี มามะ เข้ารับการอบรมหลักสูตร นปส. เมื่อกลับบ้าน ทราบข่าวพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จฯ ในวันนั้นชุดข้าราชการไม่ได้นำกลับมาด้วย แต่อยากไปเฝ้าฯ รับเสด็จ จึงได้เลือกที่จะใส่เสื้อ พอ.สว. มารับเสด็จ

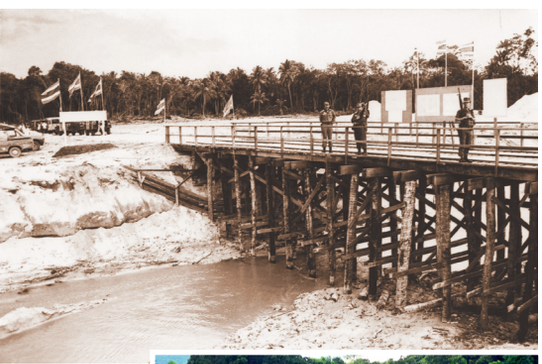

ขุดคลองพรุแฆแฆขึ้น เพื่อเป็นการระบายน้ำและเก็บกักน้ำบางส่วนให้ราษฎรทำนาและเพาะปลูกพืชอื่น ๆ ได้ โดยให้ทำประตูน้ำเพื่อป้องกันน้ำทะเลเข้าไปในพื้นนาของราษฎร

กรมชลประทานเริ่มสำรวจและจัดซื้อที่ดินและวางแนวคลองไว้ และดำเนินการขุดคลองตามพระราชดำริ ผมรับสนองพระราชดำริในการชี้แจงราษฎรและจัดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยแก่เจ้าหน้าที่กรมชลประทาน การขุดคลองดังกล่าวดำเนินไปได้รวดเร็วเพราะราษฎรให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ไม่นานโครงการนี้ก็สำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งโครงการนี้ได้สร้างประโยชน์ต่อประชาชนในหลายด้าน กล่าวคือ ราษฎรสามารถทำนาได้ตามวัตถุประสงค์ เป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว และสามารถเลี้ยงปลา ในกระชังในคลองพรุแฆแฆ มีจำนวนหลายรายที่ประกอบอาชีพนี้ อีกทั้งเป็นการป้องกันน้ำเค็มเข้านาราษฎรได้ตามเป้าหมายอีกด้วย

พระราชดำริของพระองค์มีความมุ่งหมายที่จะให้ราษฎร มีงานทำ สร้างรายได้ ลดรายจ่ายในครอบครัว ผมจึงน้อมนำพระราชดำริประยุกต์ให้ราษฎรนำไปใช้ดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ โดยราษฎรทำรั้วกินได้ ปลูกพืชที่กินได้ทุกชนิดในบริเวณบ้านอาทิ โหระพา ชะอม ขิง ข่า ขมิ้น หรือพืชอื่น ๆ ที่ใช้ในการประกอบอาหารได้ เป็นการสนับสนุนเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทางหนึ่ง

ที่กล่าวมานี้เป็นเรื่องที่ผมอยากจะเล่าถึงสถานภาพของกิ่งอำเภอไม้แก่นในช่วงที่ผมดำรงตำแหน่งอยู่นั้นมีความลำบากพอสมควร เช่น ถนนไม่มี พื้นที่ส่วนมากเป็นดินทรายละเอียดปลูกอะไรไม่ขึ้น เก็บกักน้ำไม่ได้ ประชาชนขณะนั้นอยู่ภายใต้อิทธิพลของขบวนการหลายรูปแบบ อาทิ บีอาร์เอ็น พูโล หรือเบอร์สะตู **การทำงานต้องอาศัยความอดทนและทนอด** เพราะตลาดของกิ่งอำเภอไม้แก่นอยู่ที่บ้านต้นไทร อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส แห่งเดียว

การที่ในหลวงมีพระราชดำริให้สร้างถนนลาดยางนั้น เป็นการเปิดโอกาสให้กับราษฎรในท้องที่กิ่งอำเภอไม้แก่นสามารถติดต่อกับราษฎรในอำเภออื่นๆ ได้สะดวก ผลอาสินก็นำออกขายได้สะดวกยิ่งกว่าเดิมมาก ถนนทำให้ขบวนการก่อการร้ายหมดไปด้วย

เรื่องราวต่าง ๆ ที่คุณมนตรี มามะ ได้ถ่ายทอดมานั้นมีความสำคัญและเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต เป็นการย้อนความทรงจำที่มีค่ายิ่ง สุดท้ายคุณมนตรี มามะ ได้เล่าความประทับใจให้ฟังว่า

ในวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๒๑ นั้นเป็นกำหนดการที่ในหลวงเสด็จฯ เป็นประธานพิธีจ่ายกระแสไฟฟ้าให้แก่ประชาชนกิ่งอำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี เจ้าหน้าที่ทางการไฟฟ้าและเจ้าหน้าที่กิ่งอำเภอไม้แก่น ได้จัดทำปะรำสถานที่จ่ายกระแสไฟฟ้าอยู่กลางสนามหน้าที่ว่าการกิ่งอำเภอไม้แก่น เตรียมการอย่างดีสุดฝีมือของช่างการไฟฟ้าและกิ่งอำเภอแล้ว เช้าอากาศร้อนหรืออาจพูดว่าฟ้าใส อากาศไม่แปรปรวน พวกเราดีใจมากที่สุด จะได้เห็นในหลวงทรงทำพิธีจ่ายกระแสไฟฟ้าท่ามกลางประชาชนนับหมื่นที่เฝ้าฯ รอรับเสด็จในสนามที่ว่าการกิ่งอำเภอไม้แก่น

ประมาณ ๓๐ นาที ก่อนเวลาทำพิธีจ่ายกระแสไฟฟ้า (เวลาประมาณ ๑๓.๐๐ น. เป็นเวลาทำพิธีจ่ายกระแสไฟฟ้า) ปรากฏว่าฟ้ามืดมีเมฆดำไปหมด อากาศแปรปรวน ประชาชนที่เฝ้าฯ รับเสด็จเริ่มรู้สึกว่าอากาศเย็นผิดปกติ แต่ทุกคนท่องนะโม ไม่รู้กี่จบ ภาวนาไม่ให้ฝนตก บางคนร่ายเวทมนต์ให้เมฆฝนไปตกที่อื่น ความเป็นธรรมชาติก็ต้องเป็นธรรมชาติไม่มีการเปลี่ยนแปลง ฝนตกลงมาอย่างหนักและตกลงมานาน จนประชาชนที่เฝ้าฯ รอรับเสด็จนั้นต้องหลบฝนในห้องประชุม ในขณะที่ฝนกระหน่ำอย่างหนักอยู่นั้น ในหลวงเสด็จฯ มาถึงพอดี สถานที่ที่พวกเราเตรียมไว้ถูกฝนกระหน่ำจนเสียหายและไม่สามารถใช้การได้ ในหลวงเสด็จฯ

ขึ้นไปที่ห้องปฏิบัติงานของปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอไม้แก่น บรรดาข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี (นายเติมศักดิ์ สมันตรัฐ) ดร.วีระ ปิตรชาติ ดร.จุลพงศ์ จุลละเกศ ผม (นายมนตรี มามะ) และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบอื่นประมาณ ๒-๔ คน ตามเสด็จเข้าห้องปฏิบัติงานของผม ในห้องทำงานไม่มีเก้าอี้นั่ง พระองค์ประทับยืนและใช้ห้องทำงานของผมทำหน้าที่จ่ายกระแสไฟฟ้าให้แก่ประชาชนกิ่งอำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี เป็นที่เรียบร้อย

หลังจากในหลวงทรงทำพิธีจ่ายกระแสไฟฟ้าเรียบร้อยแล้ว ก่อนเสด็จฯ กลับยังพระตำหนัก ทักษิณราชนิเวศน์เพียงเล็กน้อย ฝนหยุดตก ฟ้าเริ่มแจ่มใส ประชาชนรับเสด็จท่ามกลางฝนกระหน่ำหนักและส่งเสด็จท่ามกลางฟ้าสว่างแจ่มใสน่าอัศจรรย์ยิ่งนัก ประชาชนมีความปลื้มใจเป็นที่สุดและเป็นมิ่งมงคลแก่ชีวิตอันหาไม่ได้อีกในชีวิต

ผมดีใจเป็นที่สุดที่ได้มีโอกาสสนองพระราชดำริตั้งแต่เริ่มโครงการจนเสร็จสิ้น โครงการต่าง ๆ นี้มีประโยชน์แก่ประชาชนกิ่งอำเภอไม้แก่นมหาศาล ประชาชนมิลืมพระมหากรุณาธิคุณในครั้งนี้จนชั่วชีวิต เพราะเป็นการพระราชทานความสว่างให้ เป็นการสิ้นสุดยุคมืดที่มีแต่แสงเทียนไขแสงตะเกียงเจ้าพายุ ตะเกียงน้ำมันก๊าด ประชาชนมีความปลอดภัยสูง มีชีวิตประจำวันที่ดีกว่าเดิม และมีความสะดวกสบายเหมือนเช่นประชาชนในท้องที่อำเภออื่น ๆ สมดังที่ทรงเป็นแสงสว่างส่องนำทางให้ปวงประชาเป็นสุขโดยแท้

ราชบุรี : เมืองแห่งขุนเขาและสายน้ำ

วัชระ หัศภาค*

มื่อนึกถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร มีจังหวัดหนึ่งที่หลายคนอาจยังไม่ค่อยได้นึกถึง ซึ่งจังหวัดนี้อยู่ใกล้กรุงเทพฯ แค่ระยะทาง ๑๐๐ กิโลเมตร จังหวัดดังกล่าวคือ จังหวัดราชบุรี วันนี้เราจะพาไปรู้จักจังหวัดราชบุรี และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในจังหวัดนี้ที่น่าจะไปเยี่ยมชม

ราชบุรี ดินแดนวัฒนธรรมลุ่มน้ำแม่กลองและสายหมอกแห่งขุนเขาตะนาวศรี เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลาง ด้านตะวันตกมีภูมิประเทศหลากหลาย จากพื้นที่ที่ราบต่ำ ลุ่มแม่น้ำแม่กลองอันอุดมสมบูรณ์ แหล่งเพาะปลูกพืชผักผลไม้เศรษฐกิจนานาชนิด สู่พื้นที่สูงทิวเทือกเขาตะนาวศรีทอดตัวยาวทางทิศตะวันตกจรดชายแดนไทย - พม่า จังหวัดราชบุรีมีชื่ออันเป็นมงคลยิ่ง หมายถึง เมืองพระราชา

ราชบุรีเป็นเมืองเก่าแก่เมืองหนึ่งของประเทศไทย จากการศึกษาและขุดค้นของนักประวัติศาสตร์ นักโบราณคดี พบว่าดินแดนแถบลุ่มแม่น้ำแม่กลองแห่งนี้เป็นถิ่นฐานที่อยู่อาศัยของคนหลายยุคหลายสมัยและมีความรุ่งเรืองมาตั้งแต่อดีตทำให้เชื่อได้ว่ามีผู้คนตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณนี้ ตั้งแต่ยุคหินกลางอายุประมาณ ๑๐,๐๐๐ ปีมาแล้ว ตลอดจนการขุดพบโครงกระดูกมนุษย์สมัยหินใหม่ และได้ค้นพบเมืองโบราณสมัยทวาราวดี ที่ตำบลคูบัว อำเภอเมืองราชบุรี สันนิษฐานว่าตั้งเป็นเมืองในพุทธศตวรรษที่ ๑๒ ครั้นถึงพุทธศตวรรษที่ ๑๘ เมืองราชบุรีได้ย้ายมาตั้งอยู่บริเวณฝั่งขวาของแม่น้ำแม่กลอง ณ

*เจ้าหน้าที่กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

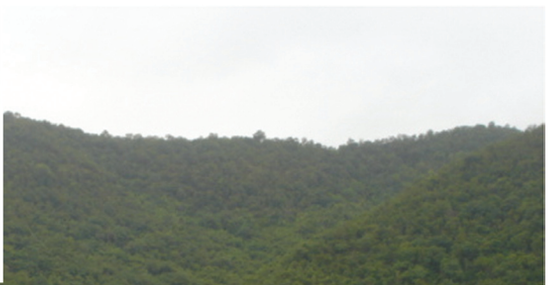

ที่ปัจจุบันพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี ได้เคยดำรงตำแหน่งหลวงยกกระบัตรเมืองราชบุรีในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในจังหวัดราชบุรี มีหลายโครงการที่น่าเข้าไปเยี่ยมชม ศึกษาเรียนรู้การพัฒนาตามแนวพระราชดำริด้านต่าง ๆ โดยจะขอแนะนำ ๒ โครงการ เริ่มจากโครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี กำเนิดขึ้นจากพลตำรวจตรีทักษ์ ปัทมสิงห์ ณ อยุธยา ได้น้อมเกล้าฯ ถวายที่ดิน เนื้อที่ประมาณ ๖๙๐ ไร่ ๒ งาน ๓๘ ตารางวา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงได้พระราชทานพระราชดำรัสกับหม่อมเจ้าจักรพันธ์ เพ็ญศิริจักรพันธุ์ (พระยศในขณะนั้น) เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๒๘ สรุปความว่า

แนวทางการฟื้นฟูให้พัฒนาแหล่งน้ำเป็นที่ปลูกไม้ยืนต้นให้มีความชุ่มชื้น และสวยงามตามธรรมชาติ

ให้มีการศึกษาปรับปรุงบริเวณที่ดินเสื่อมโทรมอย่างหนัก โดยวิธีการเสริมสร้างแหล่งน้ำ ปรับปรุงแก้ไขปัญหาลูกรังและจัดระดับให้เหมาะสม เพื่อให้มีน้ำใช้

ปัจจุบันโครงการฯ มีเนื้อที่ทั้งหมด ๘๔๙ ไร่ สภาพพื้นที่ทางทิศเหนือเป็นที่ลาดเชิงเขา อยู่ติดกับเขาเขียวมีความลาดชัน ๑-๑๐% ดินส่วนใหญ่เป็นดินตื้น เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายกรวด มีการชะล้างพังทลายสูง มีอ่างเก็บน้ำเขาชะงุ้ม ความจุ ๖๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ส่วนพื้นที่ทางทิศใต้ สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ดินเป็นดินลึกปานกลาง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ส่วนทางทิศตะวันออกมีมอเขาน้อยซึ่งมีพลับพลาที่ประทับตั้งอยู่ ป่าและพืชพรรณที่ขึ้นเป็นป่าเต็งรัง มีบ่อลูกรังกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ บางบ่อมีการปรับปรุงเพื่อทำเป็นบ่อกักเก็บน้ำใช้ในพื้นที่โครงการฯ

เมื่อเราได้เข้าไปที่โครงการสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับการปลูกป่าโดย

ไม่ต้องปลูก และการศึกษาการเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติทางเคมีและชีวภาพของดิน การศึกษาชนิดพืชปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดินเสื่อมโทรม และการใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ระบบนิเวศน์ของแหล่งน้ำและการกัดเซาะพังทลาย สิ่งที่น่าสนใจอีกเรื่องหนึ่งคือ การสาธิตทฤษฎีใหม่ในเขตอับน้ำฝน เป็นการดำเนินการจัดทำแปลงสาธิตทฤษฎีใหม่เป็นตัวอย่างแก่เกษตรกรและผู้สนใจที่เข้าเยี่ยมชมโครงการเพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งในรอบปีที่ผ่านมาเริ่มเก็บผลผลิตได้แล้ว ซึ่งผู้เยี่ยมชมสามารถซื้อผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพกลับบ้านได้ รวมทั้งได้เห็นสภาพป่าที่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่อย่างชุกชุม ทั้งที่ในอดีตสภาพป่านี้เคยถูกบุกรุกตัดฟันต้นไม้ไป

ส่วนอีกโครงการ คือ โครงการอุทยานธรรมชาติวิทยาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี โดยมีที่มาจากการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรในทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ทรงเห็นว่า สภาพป่าไม้ในหลายพื้นที่ยังคงมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ควรที่จะได้มีการอนุรักษ์ไว้ให้เยาวชนและราษฎรในท้องถิ่น ตลอดจนผู้ที่มีความสนใจในธรรมชาติ ได้ใช้เป็นสถานที่สำหรับการศึกษาสภาพธรรมชาติ ดังนั้นทางสำนักงานโครงการส่วนพระองค์ฯ ร่วมกับกองทัพบก และส่วนราชการของจังหวัดราชบุรี ตลอดจนนักวิชาการในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้ทำ การคัดเลือกและดำเนินการปรับปรุงสภาพพื้นที่ เพื่อให้เป็นสถานที่สำหรับการศึกษาสภาพธรรมชาติ โดยตั้งอยู่พื้นที่อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เนื้อที่ประมาณ ๑๓๒,๙๐๕ ไร่ สภาพพื้นที่โดยทั่วไป เป็นป่าและภูเขาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาตะนาวศรี มีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ ตั้งแต่ ๒๑๐ เมตร จนถึง ๑,๑๕๐ เมตร มีความลาดชันส่วนใหญ่มากกว่า ๔๕% และยังเป็นแหล่งกำเนิดของลุ่มน้ำย่อยหลายลุ่มน้ำ เช่น ลุ่มน้ำตะโกปิดทอง ลุ่มน้ำห้วยน้ำใส ลุ่มน้ำห้วยผาก ลุ่มน้ำห้วยคอกหมู โดยที่ลุ่มน้ำเหล่านี้ส่วนใหญ่ จะมีแบบของทางน้ำไหล (DRAINAGE PATTERN) เป็นแบบทางน้ำกิ่งไม้ (DENDRITRIC DRAINAGE PATTERN) ไหลลงสู่แม่น้ำภาชี ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออก

การจัดแบ่งพื้นที่ได้จัดแบ่งพื้นที่ดำเนินงานออกเป็น ๓ พื้นที่ คือ พื้นที่ตอนบน เป็นพื้นที่ติดกับเขตจังหวัดกาญจนบุรี พื้นที่นี้มีสภาพของธรรมชาติที่เหมาะสมและน่าสนใจสำหรับการศึกษาทางวิชาการ ได้แก่ ป่าดงดิบบริเวณเขาแดน พื้นที่ลุ่มน้ำห้วยตะโกปิดทอง และบริเวณซ่องตะโกล่าง พื้นที่ตอนกลาง เป็นพื้นที่สภาพส่วนใหญ่เป็นป่าดงดิบ มีสถานที่สวยงามตามธรรมชาติหลายแห่ง ซึ่งน่าสนใจควรที่จะทำการศึกษาสภาพของธรรมชาติ ได้แก่ พื้นที่ลุ่มน้ำห้วยค้างคาว บริเวณเขากระโจมและน้ำตกเขากระโจม พื้นที่ตอนล่าง เป็นพื้นที่เขตติดต่อกับป่าสงวนป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชี สภาพของป่า เป็นป่าเบญจพรรณและป่าดงดิบ เหมาะสมในการศึกษาสภาพธรรมชาติ ได้แก่ พื้นที่ลุ่มน้ำบ่อคลึง ธารน้ำร้อนบ่อคลึง และบริเวณน้ำตกเก้าโจน

ในอุทยานธรรมชาติวิทยาอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีทางเดินศึกษาธรรมชาติ เป็นทางเส้นทางบริเวณน้ำตกเก้าโจน ระยะทาง ๕.๘ กิโลเมตร มีสิ่งอำนวยความสะดวกและมีป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ เพื่อให้สามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง รวมทั้งมีศาลาข้อมูลธรรมชาติวิทยา มีนิทรรศการทั้งภายในและนอกอาคาร ซึ่งได้แก่ สวนหินและเหมืองแร่จำลอง นอกจากนี้ยังมีบริเวณให้จัดค่ายสิ่งแวดล้อมให้กับนักเรียนที่มาเข้าค่ายศึกษาธรรมชาติได้ด้วย

หลังจากที่เราได้รู้จักโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริแล้วอยากแนะนำสถานที่สำคัญที่น่าแวะไปเที่ยวชมของเมืองราชบุรี แห่งแรกในเมืองที่ควรไปเยี่ยมชม คือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติราชบุรี ตั้งอยู่ริมถนนวรเดช ตำบลหน้าเมือง ใกล้กับหอนาฬิการิมแม่น้ำแม่กลอง อาคารพิพิธภัณฑ์เคยใช้เป็นศาลากลางจังหวัดมาก่อน สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๖ เมื่อปี ๒๔๖๕ และได้รับการบูรณะเพื่อจัดตั้งเป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติในปี ๒๔๓๑ จัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับราชบุรีในทุกด้าน โบราณวัตถุที่โดดเด่นนอกจากพระแสงดาบราชศัตราประจำมณฑลราชบุรีแล้วยังมี พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรเปล่งรัศมี ศิลปะขอมแบบบายน เป็น ๑ ใน ๕ องค์ที่ขุดพบในประเทศไทยที่มีสภาพสมบูรณ์งดงามที่สุด

ต่อจากนั้น ควรไปเที่ยว นมัสการพระปรางค์วัดพระศรีมหาธาตุวรวิหาร ซึ่งตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี เป็นพระปรางค์เก่าแก่ที่สร้างด้วยอิฐฉาบปูน และมีฐานเป็นศิลาแลง จำลองแบบมาจากนครวัด สันนิษฐานกันว่า สร้างมาตั้งแต่สมัยขอมเรืองอำนาจในแหลมสุวรรณภูมิ ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๖ บริเวณฐานระเบียงมีทางเดินได้รอบ มีเจดีย์ซุ้มทั้ง ๔ ด้าน ที่วิหารรอบลานพระปรางค์มีพระพุทธรูปศิลาแลงสมัยทวาราวดี สมัยลพบุรี และสมัยอยุธยา ประดิษฐานอยู่โดยรอบ รวมทั้งควรไปบูชาศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ซึ่งศาลเจ้าพ่อหลักเมืองของชาวจังหวัดราชบุรีเป็นหลักเมืองที่ตั้งขึ้นใหม่ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ภายหลังจากพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเมืองเดิมไปตั้งทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำแม่กลอง สำหรับพิธีฝังหลักเมืองมีการสมโภช ๓ วัน ๓ คืน ตั้งแต่วันอังคาร แรม ๑๓ ค่ำ เดือน ๖ ปีฉลู จุลศักราช ๑๑๗๙ (พ.ศ. ๒๓๖๐) จนถึงวันพฤหัสบดี แรม ๑๕ ค่ำ เวลา ๗ นาฬิกา เมื่อฝังหลักเมืองตามกำหนดฤกษ์แล้ว จึงได้มีการก่อสร้างกำแพงเมืองและสิ่งอื่นๆ ต่อไป ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองของจังหวัดราชบุรี เป็นที่นับถือกันว่าศักดิ์สิทธิ์ยิ่งนัก มีประชาชนไปกราบไหว้บูชาอยู่เสมอมิได้ขาด

ที่ไม่ควรพลาดคือหลวงพ่อแก่นจันทร์ ที่วัดช่องลม อยู่ในใจกลางเมืองราชบุรี สร้างด้วยโลหะทองคำสัมฤทธิ์ ช่วงล่างสร้างด้วยไม้แก่นจันทร์ เป็นไม้เนื้อหอมสูงประมาณ ๒.๒๖ เมตร เป็นพระคู่บ้านคู่เมืองราชบุรีมานาน โดยมีผู้กล่าวขานว่า เป็นพระพุทธรูปที่ศักดิ์สิทธิ์ ตามประวัติคำบอกเล่าของท่านผู้เฒ่าผู้แก่ว่า หลวงพ่อแก่นจันทร์นั้นลอยน้ำมาในสมัยคลองพระรามเก่า นับเป็นอิทธิปาฏิหาริย์ขององค์ท่านที่ลอยน้ำผ่านคลองบางปลากดมาจนถึงหมู่บ้านคลองพระราม บรรดาชาวบ้านก็ช่วยกันอาราธนาเชิญองค์ท่านขึ้นมาประดิษฐานไว้ในพระวิหาร ดังที่ได้ปรากฏเห็นมาจนทุกวันนี้

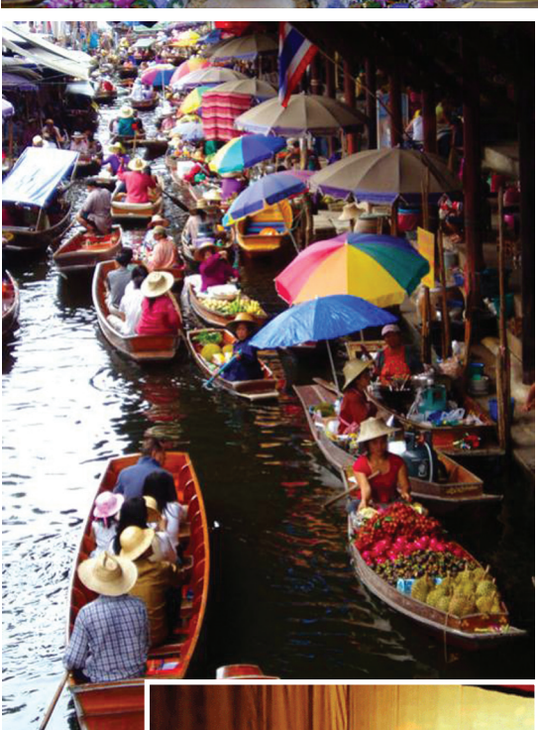

ด้านโบราณคดี ที่ไม่ควรพลาดคือ เมืองโบราณบ้านคูบัว อยู่ห่างจากตัวเมืองไปทางทิศใต้ประมาณ ๕ กิโลเมตร ตั้งอยู่ที่ตำบลคูบัว จากหลักฐานการขุดค้นพบปรากฏว่า ราชบุรีเป็นเมืองในสมัยทวารวดี ซึ่งกรมศิลปากรได้ขุดค้นและศึกษาเรื่องเมืองโบราณที่คูบัว ได้พบหลักฐานทางโบราณคดีต่างๆ มากมาย เช่น เศียรพระพุทธรูปสมัยโบราณ ซึ่งหลักฐานต่างๆ เหล่านี้ได้ตั้งแสดงที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ราชบุรี และมีบางส่วนเก็บรักษาไว้ที่วัดโขลง ตำบลคูบัว และอีกวัดหนึ่งที่ควรจะไปคือ วัดขนอนเพื่อดูหนังใหญ่วัดขนอน

วัดขนอน มีส่วนสำคัญยิ่งต่อการอนุรักษ์หนังใหญ่ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ทางวัดได้ร่วมกับภาครัฐและเอกชน ในการนำหนังใหญ่วัดขนอนนี้ ไปแสดงเผยแพร่ยังที่ต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศมาแล้วหลายครั้ง ในปี ๒๕๓๒ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี องค์อุปถัมภกมรดกไทย ทรงเห็นคุณค่าในการแสดงและศิลปะในตัวหนังใหญ่ โดยมีมหาวิทยาลัยศิลปากร รับผิดชอบงานช่างจัดทำหนังใหญ่ชุดใหม่และทูลเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๓๘ ณ โรงละครแห่งชาติและพระราชทานให้ทางวัดขนอนนำมาใช้ในการแสดงต่อไป ปัจจุบันนี้ทางวัดได้จัดพิพิธภัณฑสถานแสดงนิทรรศการหนังใหญ่ เปิดให้ประชาชนและผู้สนใจเข้าชมและศึกษา พร้อมทั้งการสาธิตการแสดงหนังใหญ่ ตลอดจนการฝึกเยาวชนให้เรียนรู้และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมอันทรงคุณค่านี้ครบทุกกระบวนการ เพื่อสนองโครงการตามพระราชดำริในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารีสืบต่อไป

สิ่งที่พลาดไม่ได้ของจังหวัดราชบุรีคือ ตลาดน้ำดำเนินสะดวก หรือที่ชาวบ้านนิยมเรียกกันว่า ตลาดน้ำคลองลัดพลี มีมานานกว่า ๑๐๐ ปีเศษมาแล้ว ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางทิศตะวันออก ๕๐๐ เมตร ตลาดน้ำดำเนินสะดวกตั้งอยู่ที่คลองดำเนินสะดวก เหมาะที่จะไปเที่ยวชมในเวลาเช้า เนื่องจากแดดไม่ร้อนและมีเรือขายสินค้าเป็นจำนวนมาก เป็นคลองที่เชื่อมแม่น้ำท่าจีนกับแม่น้ำแม่กลอง เริ่มตั้งแต่ประตูน้ำบางยาง แม่น้ำท่าจีน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ถึงประตูน้ำบางนกแขวก แม่น้ำแม่กลอง อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ทำให้ประชาชนในจังหวัดราชบุรี สมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม ติดต่อถึงกันโดยสะดวกขึ้น ตลอดสองฝั่งคลองดำเนินสะดวกที่มีความยาว ๓๒ กิโลเมตร นี้มีคลองซอย คลองเล็ก คลองน้อย แยกออกไปประมาณ ๒๐๐ คลอง เช่น คลองสี่หมื่น คลองทองหลาง คลองโพธิ์หัก คลองขุนพิทักษ์ คลองศรีราษฎร์ คลองลัดราชบุรี คลองฮกเกี้ยน ฯลฯ

นี่คือบางส่วนที่นำเสนอเกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรีที่น่าสนใจ ดังนั้นหากมีเวลา จึงไม่ควรพลาดที่จะจัดแผนมาท่องเที่ยวที่ราชบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีหลายสิ่งหลายอย่างที่รอการมาเยี่ยมชม ยิ่งคนกรุงเทพถือว่าการไปจังหวัดราชบุรีง่ายและสะดวกมาก

ขอขอบคุณ ข้อมูลจาก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สำนักงานโครงการชลประทานราชบุรี

นูรุลเอี๊ยะห์ซาน : แสงสว่างแห่งความดี

ตรีวิทย์ วินิชสำเภาทิพย์*

*เจ้าหน้าที่กลุ่มประสานงานโครงการ ๑ สำนักงาน กปร.

เมื่อ ๓๔ ปีมาแล้ว ชาวไทยมุสลิมจากอำเภอเมือง อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี และจากจังหวัดสมุทรสงคราม ได้มาซื้อที่ดินบริเวณพื้นที่ที่เรียกว่าห้วยทราย ในเขตอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี สภาพตอนนั้นเป็นป่าละเมาะเตี้ย ๆ สลับกับไร่สับปะรด ฤดูร้อนอากาศร้อนแห้งแล้งมาก ส่วนฤดูฝน มีน้ำป่าไหลหลากมาท่วมพืชไร่เสียหาย ชาวบ้านแถวนั้นส่วนมากปลูกสับปะรดเพราะเป็นพืชที่สามารถทนความแห้งแล้งได้ดี

เมื่อรวมกลุ่มกันได้มากขึ้น ชาวไทยมุสลิมได้ร่วมแรงร่วมใจกันสร้างมัสยิดหรือวัดของศาสนาอิสลาม ในเนื้อที่ประมาณ ๑ ไร่ ซึ่งเป็นอาคารที่สร้างด้วยไม้หลังคามุงกระเบื้องขนาดไม่ใหญ่โตนัก แต่ก็พอเพียงสำหรับการประกอบกิจกรรมทางศาสนา ชาวไทยมุสลิมกลุ่มนี้ มีผู้นำชื่อนายซบ นาคอนุเคราะห์ ซึ่งต่อมาเป็นอิหม่ามของมัสยิด และไม่ได้ล่วงรู้มาก่อนเลยว่าที่ดินที่พวกเขาได้มาซื้อเพื่ออาศัยทำกินจะเป็นที่ดินของหลวง เพราะอยู่ในเขตพระราชนิเวศน์มฤคทายวัน ตามประกาศพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ให้เป็นเขตอภัยทาน ห้ามล่าสัตว์ เพราะในสมัยก่อนมีสภาพป่าอุดมสมบูรณ์มีเนื้อทรายอาศัยอยู่ชุกชุม จึงได้ชื่อว่า **“ห้วยทราย”** แต่กาลเวลาผ่านไปทำให้พื้นที่ป่า

ได้ถูกบุกเบิกแผ้วถางเพื่อทำกิน สัตว์ป่าถูกล่าไปเป็นอาหาร ต้นไม้ใหญ่หมดสิ้น เหลือแต่เพียงป่าละเมาะเตี้ย ๆ กับไร่สับปะรด หน้าดินถูกชะล้างไปทุกที มีแต่ความแห้งแล้งเกือบจะกลายเป็นทะเลทราย

วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๒๖ นับเป็นวันแห่งประวัติศาสตร์ของห้วยทราย เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทอดพระเนตรพื้นที่ และมีพระราชดำริให้**จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริขึ้น** เพื่อฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของพื้นที่บริเวณนี้ไม่ให้กลายเป็นทะเลทราย พร้อมกับการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของชาวบ้านให้ดีขึ้น

นายซบและกลุ่มชาวไทยมุสลิมก็เป็นชาวบ้านส่วนหนึ่งที่อยู่ในพื้นที่โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ ที่กำหนดขอบเขตโครงการตามประกาศพระบรมราชโองการของรัชกาลที่ ๖ ในขณะที่ชาวบ้านบางส่วนยังไม่เห็นด้วยกับโครงการ เพราะเกรงว่าจะต้องสูญเสียที่ดินที่ทำกินมาเป็นระยะเวลายาวนาน บางรายก็เสียเงินซื้อที่ดินไปไม่น้อย แต่นายซบมีความมั่นใจว่า โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจะเป็นประโยชน์กับชาวบ้าน จึงได้เป็นผู้นำชาวบ้านน้อมเกล้าฯ ถวายที่ดินแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้สามารถดำเนินงานตามโครงการได้ ซึ่งเป็นตัวอย่างของชาวบ้านอื่น ๆ โดยเฉพาะผู้ที่ครอบครองที่ดินไว้จำนวนมาก ค่อย ๆ ให้ความร่วมมือกับโครงการ นำที่ดินมาแบ่งใหม่เพื่อเป็นที่ทำกินรายละ ๑๓ ไร่ พื้นที่ที่เหลือก็คืนให้ส่วนรวมสำหรับเป็นเขตอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่า ก่อสร้างแหล่งน้ำให้เกิดความชุ่มชื้นแก่ผืนดิน เป็นประโยชน์ในด้านการอุปโภค-บริโภค และเป็นปัจจัยในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร

ปัจจุบันทะเลทรายได้กลับกลายเป็นป่า จากคำบอกเล่าของชาวบ้านที่เคยยืนอยู่ที่ชายเขามองไปเห็นชายหาดทะเลชะอำ เดี๋ยวนี้มีต้นไม้สูงใหญ่ขึ้นปกคลุมหนาแน่นจนหากกลับไปยืนอยู่ ณ จุดเดิมก็จะไม่สามารถมองเห็นทะเลได้อีกต่อไป ชาวบ้านได้เรียนรู้จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ ทั้งการปรับปรุงดินที่แข็งเป็นดานจนรากของไม้ยืนต้นไม่อาจจะเจาะทะลุผ่านไปได้ ด้วยการใช้หญ้าแฝกที่มีรากมหัศจรรย์ สามารถซอนไชดินดานให้เกิดช่องว่าง นำร่องรากพืชอื่น ๆ และการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินด้วยปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ปุ๋ยชีวภาพ รวมทั้งการสนับสนุนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ พันธุ์ปลา การฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรม การเจียระไนพลอย การแปรรูปผลผลิตการเกษตร มีเกษตรกรหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ ที่ประสบความสำเร็จเป็นตัวอย่างให้เรียนรู้ดูงานแก่ผู้สนใจทั่วไปในตอนนี้มากกว่า ๔๐ ราย มีสหกรณ์โคนมที่เข้มแข็ง ผลิตน้ำนมพาสเจอร์ไรส์ออกจำหน่ายอย่างแพร่หลายเหล่านี้ ทำให้ชาวบ้านมีอาชีพที่มั่นคง รายได้เพียงพอต่อการยังชีพ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แทบไม่เหลือสภาพของไร่สับปะรดในพื้นที่โครงการให้เห็นอีกเลย

นอกจากนี้ ได้มีการเพาะเลี้ยงเนื้อทราย ขยายพันธุ์เป็นจำนวนมาก เพื่อปล่อยกลับคืนสู่ธรรมชาติให้พื้นที่แห่งนี้เป็น **“มฤคทัยวัน”** หรือป่าของเนื้อทรายดังเดิม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทอดพระเนตรความก้าวหน้าของโครงการหลายครั้งเป็นระยะ ๆ โดยครั้งหนึ่ง นายซบและกลุ่มชาวไทยมุสลิม ได้กราบบังคมทูลเชิญเสด็จฯ ขึ้นประทับนั่งบนแท่นเคารพภายในมัสยิดนูรุ้ลเอี๊ยะห์ซาน อันหมายถึง ความจงรักภักดีและความเคารพสูงสุดที่พวกเขาได้น้อมเกล้าฯ ถวายแด่พระเจ้าแผ่นดินผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ในคราวนั้น ได้

พระราชทานที่ดินสำหรับมัสยิดเพิ่มเติม รวมเป็นเนื้อที่ ๗ ไร่ และด้วยความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ นายซบและคณะกรรมการมัสยิด จึงได้พร้อมใจกันน้อมเกล้าฯ ถวายมัสยิดนูรุ้ลเอี๊ยะห์ซานให้อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งได้มีกระแสพระราชดำรัสว่า ***"ขอรับไว้ด้วยความเต็มใจ"*** และได้พระราชทานพระราชทรัพย์เพื่อเป็นกองทุนแก่มัสยิดด้วย

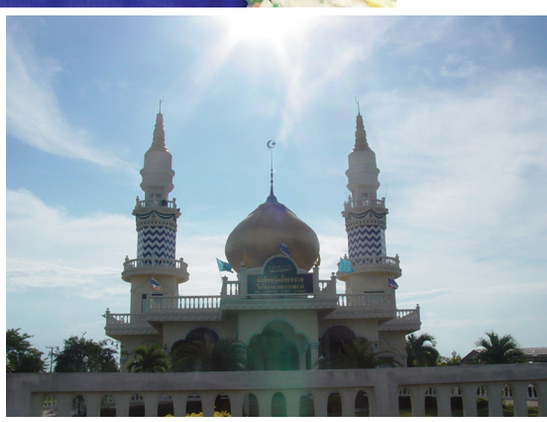

ต่อมา เมื่อปี ๒๕๓๔ นายซบและคณะกรรมการมัสยิด ได้ร่วมกับผู้มีจิตศรัทธาสร้างอาคารเรียนศาสนาอิสลาม และจัดครูเข้ามาสอนเยาวชนในหมู่บ้าน รวมทั้งมีกิจกรรมของมัสยิดมากขึ้น ประกอบกับอาคารเดิมซึ่งเป็นไม้มีสภาพชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลา นายซบและคณะกรรมการ จึงได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตก่อสร้างมัสยิดใหม่ โดยรื้อหลังเก่าแล้วสร้างใหม่ในที่เดิม ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาต พร้อมทั้งได้พระราชทานพระราชทรัพย์ร่วมสมทบในการก่อสร้างดังกล่าว การก่อสร้างเริ่มเมื่อปี ๒๕๔๐ แล้วเสร็จเมื่อปี ๒๕๔๓ โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ไปทรงประกอบพิธีวางศิลารากฐานของมัสยิด และทรงประกอบพิธีเปิดป้ายอาคารมัสยิด ตามลำดับ

จากนั้น ได้มีการขยายอาคารเรียนศาสนาให้พอเพียงสำหรับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งในการก่อสร้างแต่ละครั้งจะได้รับพระราชทานพระราชทรัพย์ร่วมสมทบด้วยเสมอ และเมื่อทางราชการได้นำคณะศึกษาดูงานจาก ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มาร่วมประกอบกิจกรรม ศาสนิกสัมพันธ์ โดยพักค้างแรมที่มัสยิด

เพื่อเรียนรู้การอยู่ร่วมกันของชาวไทยมุสลิม-พุทธ อย่างสันติสุขสมานฉันท์ ภายใต้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทำให้สถานที่ไม่เพียงพอที่จะรองรับกิจกรรมดังกล่าว อันจะเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ นายซบและคณะกรรมการมัสยิด จึงได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตก่อสร้างศาลาสมานฉันท์เฉลิมพระเกียรติ สำหรับรองรับการจัดกิจกรรมให้เอื้อต่อความสะดวกและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ในครั้งนี้ก็เช่นกัน นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา องคมนตรี ประธานกรรมการบริหารโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ปัจจุบันถึงแก่อสัญกรรม) ได้มอบเงินจากกองทุนพระราชทานสำหรับศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อสมทบทุนก่อสร้างศาลาดังกล่าว จำนวน ๑ แสนบาท เมื่อรวมกับเงินบริจาคของผู้มีจิตศรัทธาทั้งชาวไทยมุสลิม ชาวไทยพุทธ และ ศาสนิกชนศาสนาอื่น ๆ จากการจัดงานรวมน้ำใจของมัสยิดหลาย ๆ ครั้ง มีทุนทรัพย์ประมาณ ๑ ล้านบาท ในขณะที่ค่าก่อสร้างอาคารทั้งสิ้นรวมประมาณ ๓ ล้านบาท ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการตอกเสาเข็มก่อสร้างฐานรากของศาลา โดยจะดำเนินการไปพร้อม ๆ กับการจัดหาทุนจากผู้มีจิตศรัทธา ซึ่งสามารถบริจาคได้ที่ บัญชี “กองทุนก่อสร้างอาคารสมานฉันท์นูรุ้ลเอี๊ยะห์ซาน” ธนาคารกรุงไทย สาขาชะอำ เลขที่บัญชี ๗๑๗-๐-๐๓๑๒๕-๖ หรือติดต่อร่วมบริจาคโดยตรงที่ อิหม่ามซบ นาคอนุเคราะห์ มัสยิดนูรุ้ลเอี๊ยะห์ซาน หมู่บ้านชาวไทยมุสลิมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หมู่ ๘ ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โทรศัพท์ ๐๘-๙๙๙๕-๖๓๒๘, ๐๘-๑๕๘๑-๙๗๓๑

อิหม่ามซบ นาคอนุเคราะห์ แม้วัยจะย่างเข้า ๘๕ ปี สุขภาพไม่ค่อยแข็งแรง ต้องเข้าโรงพยาบาลบ่อยครั้ง แต่ก็มีความมุ่งมั่นในการทำประโยชน์ให้แก่ชุมชนส่วนรวมอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะการสร้างศาลาเฉลิมพระเกียรติในครั้งนี้ ที่จะเปรียบเสมือนศูนย์เรียนรู้การพัฒนาชุมชนที่มีความแตกต่างกันทางศาสนา วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ที่สามารถสร้างสรรค์สังคมสันติสุขร่วมกันได้ เพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่ชุมชนแห่งอื่น ๆ ที่มีปัญหาขัดแย้ง ซึ่งคณะศึกษาดูงานจากต่างประเทศที่ได้มีโอกาสมาสัมผัสก็ยังชื่นชมกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนไทยมุสลิมกับชุมชนไทยพุทธที่ห้วยทราย

ทุกครั้งที่ผู้เขียน ได้รับมอบให้เป็นผู้แทนไปแจ้งข่าวอันเป็นสิริมงคลแก่อิหม่ามซบ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับอิหม่ามซบไว้เป็นคนใช้ในพระบรมราชานุเคราะห์ ตลอดจนการมอบเงินสมทบทุนจากกองทุนพระราชทาน อิหม่ามซบจะปีติตื้นตันจนน้ำตาคลอ และรับมอบหนังสือด้วยความนอบน้อมอย่างที่สุด อิหม่ามซบบอกว่า **“พระเจ้าแผ่นดินไม่เคยลืม แม้แต่ประชาชนเล็ก ๆ แม้แต่ยามเจ็บป่วย ขอบคุณเหลือเกินที่ช่วยชาวมุสลิมห้วยทรายให้มีที่อยู่ มีบ้าน มีที่ทำกิน ขอให้ชาวไทยมุสลิมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ ช่วยกันสร้างความดีตอบแทนพระเจ้าแผ่นดิน...”**

“ขอให้พระองค์ทรงหายจากพระประชวร ขอให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน”

เปลี่ยนพื้นที่ทะเลทรายเป็นป่าร้อนและชื้น ที่ห้วยทราย

ปัญญา ตาละลักษณ์*

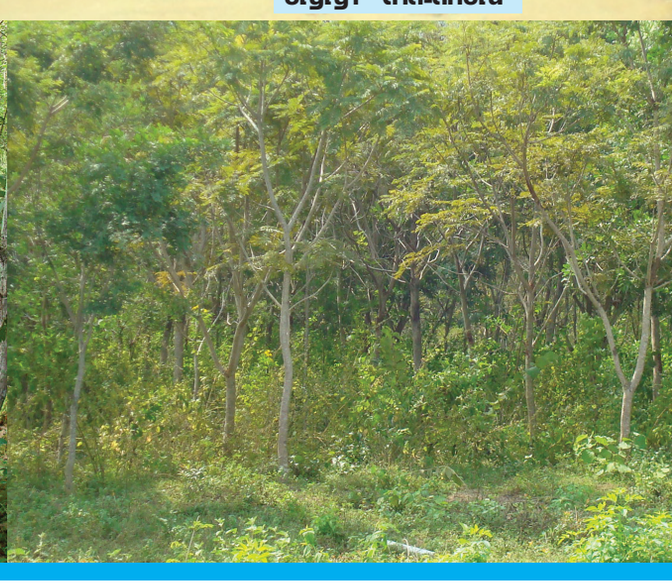

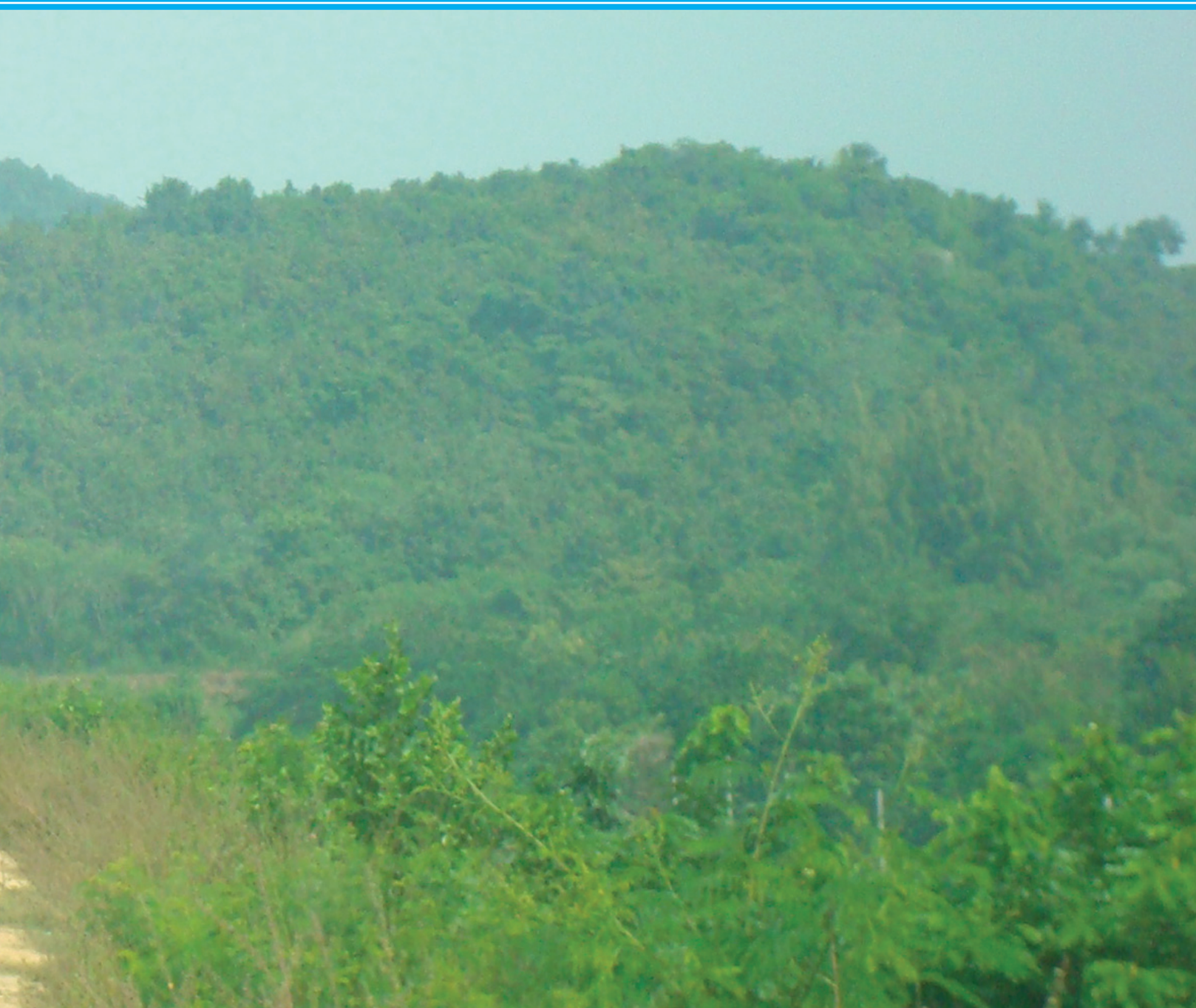

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เนื้อที่ประมาณ ๘,๗๐๐ ไร่ ตั้งอยู่ในเขตพระราชนิเวศน์มฤคทายวัน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีประกาศพระบรมราชโองการให้เป็นที่หลวงเมื่อปี ๒๔๖๖ และ ๒๔๖๗ เดิมพื้นที่แห่งนี้มีสภาพป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ มีสัตว์ป่าประเภทเนื้อทรายเป็นจำนวนมาก จึงได้ชื่อว่า **“ห้วยทราย”** ต่อมาราษฎรได้เข้ามาอาศัยทำกิน บุกรุกแผ้วถางป่า ประกอบอาชีพตามยถากรรม ป่าไม้ถูกทำลาย ทำให้ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาลและมีปริมาณลดน้อยลง มีลักษณะเป็นพื้นที่อับฝน ดินขาดการบำรุงรักษา จนขาดความสมดุลตามธรรมชาติ การพังทลายของผิวดินค่อนข้างสูง ประกอบกับโครงสร้างของดินเกิดจากหินแกรนิตไนต์ มีลักษณะเนื้อดินหยาบ การซึมซับน้ำค่อนข้างเร็วและราษฎรส่วนใหญ่ปลูกสับปะรด ซึ่งต้องใช้สารเคมีมาก ทำให้คุณภาพของดินตกต่ำลง

*เจ้าหน้าที่งานป่าไม้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระราชดำริเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๒๖ ให้พัฒนาเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาด้านป่าไม้เอนกประสงค์ จัดให้ราษฎรที่เข้ามาทำกินอยู่เดิมได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่าไม้ ได้ประโยชน์จากป่าไม้และไม่ทำลายป่าอีกต่อไป มุ่งหมายที่จะศึกษารูปแบบการพัฒนาเกษตรกรรมควบคู่ไปกับการปลูกป่า จัดหาแหล่งน้ำ ศึกษาวิธีทำระบบป้องกันไฟไหม้ป่าใน **"ระบบป่าเปียก"** ให้ราษฎรสร้างรายได้จากผลิตผลป่าไม้ เพาะปลูกพืชชนิดต่าง ๆ ควบคู่ไปด้วย และให้ราษฎรที่เข้ามาทำกินโดยมิชอบเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อที่จะได้พระราชทานที่ดินทำกินให้ต่อไป

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ทำการปลูกฟื้นฟูและพัฒนาป่าไม้ตั้งแต่ ปี ๒๕๒๗ จวบจนปัจจุบัน เนื้อที่ ๕,๖๙๐ ไร่ การปฏิบัติงานในระยะแรก ประสบปัญหาพิพาทด้านที่ดินกับราษฎรที่บุกรุก การฟื้นฟูสภาพป่าจึงเลือกใช้พันธุ์ไม้ที่มีความทนทานต่อการถูกทำลาย ทนทานต่อความแห้งแล้ง โตเร็ว เพื่อปกคลุมพื้นที่ พันธุ์ไม้เหล่านี้ได้แก่ ยูคาลิปตัส นนทรี และกระถินต่าง ๆ ต่อมาปัญหาพิพาทด้านที่ดินลดน้อยลง การฟื้นฟูและพัฒนาป่าไม้ได้นำแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้เป็นหลักและแนวทางในการดำเนินงาน คือ บริเวณพื้นที่ที่เป็นภูเขาและมีพันธุ์ไม้ป่าธรรมชาติขึ้นอยู่ ได้นำแนวพระราชดำริ เกี่ยวกับ *"...ปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก..."* *"...ภูเขาป่า..."* *"...ป่าเปียก..."* เป็นหลักในการดำเนินงาน โดยทำการปลูกเสริมป่า จัดทำแนวกันไฟและป้องกันไฟป่า พื้นที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ เขาทอง เขาบ่อขิง เขาน้อย เขากระปุก เขารังแร้งและเขาเสวยกะปิ สำหรับบริเวณพื้นที่ที่เป็นที่ราบ ที่ราบเชิงเขา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ถูกทำลายและสิ้นสภาพป่าโดยสิ้นเชิง ได้นำแนวพระราชดำริ เกี่ยวกับ *"...ปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง..."* เป็นหลักในการดำเนินงาน

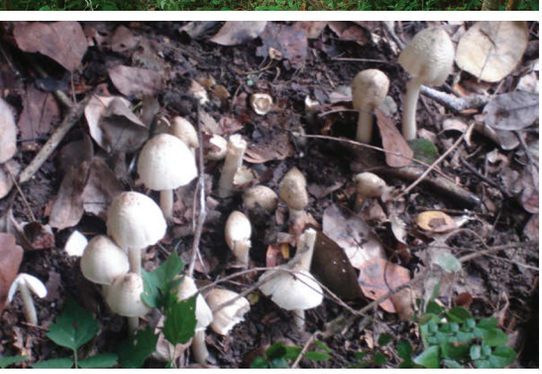

จากการดำเนินงานฟื้นฟูและพัฒนาป่าไม้ตามแนวพระราชดำริทำให้ทรัพยากรป่าไม้ ดิน น้ำ ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมดีขึ้นมาเป็นลำดับ แต่ไม่มีข้อมูลเชิงวิชาการสำหรับใช้ในการอ้างอิงได้ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) จึงได้ร่วมกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง ๖ แห่ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำตัวชี้วัดด้านป่าไม้ ดิน น้ำ และการพัฒนาการเกษตร สำหรับในที่นี้จะกล่าวเฉพาะการจัดทำตัวชี้วัดด้านป่าไม้ ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี โดยดำเนินการตั้งแต่ ปี ๒๕๔๘ – ๒๕๕๐ ทำการกำหนดตัวชี้วัดด้านการพัฒนาป่าไม้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อสามารถประเมินผลทรัพยากรป่าไม้ ที่มีอยู่ตลอดทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับป่าไม้ และชนิดของป่า การใช้ที่ดินป่าไม้ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างไร โดยได้กำหนดตัวชี้วัดการพัฒนาป่าไม้ในด้านส่วนประกอบของป่าไม้ ความหนาแน่น ขนาดความโต ปริมาณลูกไม้ ปริมาตรไม้ รวมถึงข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับลักษณะสภาพภูมิประเทศที่มีผลต่อการพัฒนาความเจริญเติบโตของป่าไม้

การดำเนินงานได้จัดทำแปลงตัวอย่างขนาด ๔๐ x ๔๐ เมตร เพื่อเป็นตัวแทนของทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ โดยดำเนินการในพื้นที่แปลงปลูกป่า ๔ แปลง และแปลงป่าธรรมชาติ ๔ แปลง เก็บข้อมูลชนิดพันธุ์ไม้ จำนวนต้น ความโต ความสูง ความหนาแน่น ค่าความสำคัญ และความหลากหลายของชนิดพันธุ์ไม้ แสดงผลจากตัวชี้วัดได้ ดังนี้

แปลงปลูกป่าปี ๒๕๓๒ มีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ไม้ ๑๐ ชนิด ได้แก่ เสลา ตะแบก กระถินยักษ์ ขี้เหล็ก สะเดา แดง มะขาม โมกมัน มะขามป้อม ซาก และแปลงปลูกป่าปี ๒๕๔๒ มีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ไม้จำนวน ๖ ชนิด ได้แก่ นนทรี สาธร สีเสียดแก่น มะขามป้อม โมกมัน จันทร์ดง โดยต้นไม้ที่ปลูกในแปลงปลูกป่าทั้งสองแห่งมีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยด้านความโตและความสูงอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

สำหรับตัวชี้วัดค่าความสำคัญของพันธุ์ไม้ในสังคมพืช (Importance Value Index) ซึ่งแสดงถึงพันธุ์ไม้ที่มีค่าความถี่มาก หรือเป็นพันธุ์ไม้ที่พบกระจายอยู่มากในพื้นที่ และมีความเด่นของลักษณะพันธุ์ไม้ปรากฏชัดต่อไม้ชนิดอื่นๆ ในพื้นที่เดียวกัน เช่น พันธุ์ไม้ที่มีเรือนยอดปกคลุมกว้างขวางก็ย่อมแสดงถึงการเข้าถึงแสงสว่างได้ดีกว่าพันธุ์ไม้อื่น เป็นต้น พันธุ์ไม้ที่มีค่าความสำคัญสูง ได้แก่ นนทรี เสลา ตะแบก และสาธร

สำหรับ พันธุ์ไม้ในแปลงป่าธรรมชาติ มีอัตราการเจริญเติบโตด้านความโตและความสูงใกล้เคียงกัน อัตราค่าความหนาแน่นมาก ความหลากหลายของชนิดพันธุ์ไม้มีมาก พันธุ์ไม้ที่มีค่าความสำคัญสูงเป็นพันธุ์ไม้ของป่าเต็งรัง (รัง) และพันธุ์ไม้ของป่าเบญจพรรณ (ประดู่ ตะแบก) แสดงว่า พันธุ์ไม้ดั้งเดิมของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ ที่ขึ้นอยู่ในที่สูงระดับยอดเขา เนินเขา มีสภาพป่าเป็นป่าเต็งรัง สำหรับพื้นที่ลาดเชิงเขาและที่ราบมีสภาพเป็นป่าเบญจพรรณ ดังนั้น การฟื้นฟูสภาพป่าบริเวณพื้นที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ จึงควรเลือกใช้พันธุ์ไม้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยใช้พันธุ์ไม้ดั้งเดิมหรือไม้ท้องถิ่นที่เคยขึ้นอยู่เดิมในการปลูกฟื้นฟูสภาพป่าและคำนึงถึงระดับความสูงของพื้นที่ประกอบการดำเนินงานด้วย

นอกจากนี้ ในปี ๒๕๕๐ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ ได้ทำการสำรวจเห็ดโคนที่ขึ้นในพื้นที่ พบว่า มีราษฎร ประมาณ ๗๐๐ คน เข้ามาเก็บหาเห็ดโคนและสามารถเก็บผลผลิตได้ ประมาณ ๑,๘๕๐ กิโลกรัม ซึ่งแสดงให้เห็นได้อย่างเป็นรูปธรรมว่า พื้นที่ที่เคยแห้งแล้งจนเกือบเป็นทะเลทรายได้พลิกฟื้นกลับมาสู่ความอุดมสมบูรณ์ ทรัพยากรและระบบนิเวศทุกด้านได้รับการฟื้นฟู พัฒนา และอนุรักษ์ ส่งผลให้พื้นที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีความพร้อมที่จะสามารถเป็นตัวแทนของพื้นที่สำหรับเป็นแหล่งในการศึกษาสหวิทยาการ และเป็น “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต” ที่ประชาชนจะใช้เป็นต้นแบบเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับท้องถิ่นตามภูมิสังคมของตนเอง ต่อไป

พระพุทธรูปทองคำใหญ่ที่สุดในโลก

สมลักษณ์ วงศ์งามขำ*

กล่าวถึงพระพุทธรูปมหาสุวรรณปฏิมากร น้อยคนนักที่จะรู้จัก

ถ้าถามว่ารู้จักหลวงพ่อทองคำวัดไตรมิตรไหม? คนไทยหลายคนอาจบอกว่า “รู้จัก แต่ยังไม่เคยเห็นเลยสักครั้ง”

ทราบไหมว่า พระพุทธรูปทองคำ วัดไตรมิตรวิทยาราม ที่อยู่แถว ๆ ประตูจีนย่านเยาวราชนั้น เป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวต่างชาติทุกคนที่มาเมืองไทยต้องมาชม เช่นเดียวกับต้องมาวัดพระแก้ว วังหลวง มาเที่ยวตลาดน้ำ ถนนข้าวสาร หรือพัทยา พระพุทธรูปทองคำวัดไตรมิตรฯ ปรากฏชื่ออยู่ในหนังสือแนะนำการท่องเที่ยวประเทศไทยทุกเล่ม อีกทั้งหนังสือกินเนสบุ๊ค ฉบับปี ๒๕๓๔ ได้ทำการประเมินค่าอย่างเป็นทางการและบันทึกเอาไว้ว่า เป็นวัตถุศักดิ์สิทธิ์ที่มีมูลค่าสูงที่สุด โดยมีมูลค่าเนื้อทองคำถึง ๒๑.๑ ล้านปอนด์ และในปี ๒๕๔๖ บันทึกไว้ใหม่ว่ามีมูลค่าถึง ๓๗.๑ ล้านปอนด์ (คำนวณตามราคาทองคำ)

พระพุทธรูปทองคำวัดไตรมิตรฯ สร้างเมื่อใดไม่ปรากฏหลักฐาน แต่สันนิษฐานจากพุทธศิลปว่าน่าจะเป็นพระพุทธรูปยุคสุโขทัย ขนาดหน้าตักกว้าง ๖ ศอก ๕ นิ้ว สูง ๗ ศอก ๑ คืบ ๙ นิ้ว หนักประมาณ ๕ ตันเศษ อิริยาบถปางมารวิชัย องค์พระพุทธ

* ผู้เชี่ยวชาญ ๑๐ สำนักราชเลขาธิการ

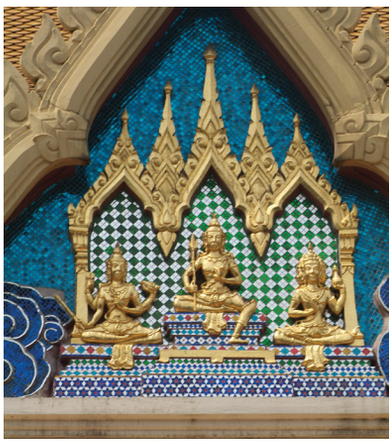

รูปทองคำขนาดมหึมานี้ ถูกพอกปูนลงรักปิดทองซ่อนไว้ตั้งแต่สมัยใดไม่ปรากฏ มาพบหลักฐานถูกทิ้งร้างไว้อยู่ที่วัดพระยาไกร (โชตินาราม) ที่กรุงเทพฯ

วัดพระยาไกร กลายเป็นวัดร้างมาตั้งแต่ รัชกาลที่ ๕ พอถึงสมัยรัชกาลที่ ๗ สมเด็จพระวันรัต (เฮง เขมจารี) ได้บัญชาให้วัดไตรมิตรฯ ไปอัญเชิญพระพุทธรูปขนาดใหญ่ที่เหลืออยู่ไปไว้ที่วัด ทางวัดก็ได้ทำโรงสังกะสีกันแดดกันฝน โดยไม่รู้ว่าภายในคือ **พระพุทธรูปทองคำ องค์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก**

ในปี ๒๔๙๗ วัดไตรมิตรฯ ได้เริ่มก่อสร้างพระวิหาร สำหรับประดิษฐานพระพุทธรูปที่ชาวบ้านเรียกกันว่า **“หลวงพ่อวัดพระยาไกร”**

ได้เล่าไปแล้วว่า พระพุทธมหาสุวรรณปฏิมากร หรือหลวงพ่อทองคำ วัดไตรมิตรวิทยาราม ย่านเยาวราช ท่านเป็นเจ้าเงาะซ่อนรูปสุวรรณชั้นในอยู่ในพระพุทธรูปลงรักพอกปูนปิดทองหมอง ๆ เป็นเวลาหลายร้อยปี จนท่านได้มาประดิษฐานอยู่ที่วัดไตรมิตรฯ

เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๔๙๘ ทางวัดได้ทำการอัญเชิญองค์พระขึ้นประดิษฐานที่วิหารหลังใหม่ โดยการใช้รอกชัก ปรากฏว่าทานน้ำหนักไม่ไหว เชือกขาด องค์พระตกกระแทกพื้น เช้าวันรุ่งขึ้นพระวีรธรรมมุนี เจ้าอาวาสมาตรวจพบรอยแตกร้าว ท่านได้ลองแซะดู ปรากฏว่ามีการพอกปูนทับเป็นชั้น ๆ ท่านได้อดใจรอจนอัญเชิญองค์พระขึ้นประดิษฐาน ตลอดจนก่อสร้างผนักและหลังคาคลุมวิหารเสร็จ จึงลงมือกะเทาะปูนที่พอกทับออก เพื่อตรวจดูสิ่งที่ซ่อนอยู่ภายใน พบว่าภายในเนื้อปูนและรักนั้น เป็นพระพุทธรูปทองคำสุกปลั่งขนาดมหึมา สามารถถอดแยกออกได้เป็น ๙ ส่วน มีสลักรูปสี่เหลี่ยมเป็นตัวยึดพระพุทธรูปทองคำองค์นี้เป็นศิลปะสุโขทัยปางมารวิชัย คือ ประทับขัดสมาธิ พระหัตถ์ซ้ายวางหงายบนพระเพลา พระหัตถ์ขวาวางที่พระชานุ นิ้วพระหัตถ์ชี้ลงพื้นธรณี

เมื่อข่าวแพร่หลายออกไป ได้มีผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีมาชมพุทธศิลป์และระบุว่า เนื้อทองคำที่สร้างพระพุทธรูปนี้เป็น **“ทองเนื้อเจ็ดน้ำสองขา”** ซึ่งมีค่ารองจากทองเนื้อเก้าที่มีค่าสูงสุด ปัจจุบันมีผู้สันนิษฐานเปรียบเทียบว่า ทองเนื้อเจ็ด คือทอง ๗๗.๗๗% หรือ ๑๘.๖๖K มีการลงข่าวเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ๆ มากมาย

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้เสด็จฯ พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ไปทรงบรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่ยอดพระเกตุมาลา เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๙ และในปี ๒๕๓๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามพระพุทธรูปนี้ว่า **“พระพุทธมหาสุวรรณปฏิมากร”**

วันหนึ่ง ๆ มีคนไทยและคนต่างชาติเดินทางมาสักการะและเข้าชมเป็นพันคน ท่านเคยไปกราบหลวงพ่อทองคำ วัดไตรมิตรฯ หรือยัง?

ผู้นำโลกด้านทรัพย์สินทางปัญญา

(WIPO GLOBAL LEADERS AWARD)

ด้วยพระอัจฉริยภาพในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้พระราชทานแนวพระราชดำริในการแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ มากมายทั้งเรื่อง น้ำ ดิน ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งด้านพลังงานให้กับพสกนิกรได้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีมากกว่า ๓,๐๐๐ โครงการ ที่ได้สร้างประโยชน์ให้กับประชาชนชาวไทยทั่วทั้งประเทศ ทรงมีสายพระเนตรที่ยาวไกลในการแก้ไขปัญหาต่างๆ แล้ว ยังทรงมีพระปรีชาสามารถ ในการเป็น **"นักประดิษฐ์"** อันมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในสายตาทั้งของคนไทยและทั่วโลก ทรงได้รับการยอมรับจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศในฐานะที่ทรงเป็น **"นักประดิษฐ์ผู้ยิ่งใหญ่"** และ **"พระบิดาแห่งการประดิษฐ์ไทย"** ทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์เดียวในโลกที่เป็นเจ้าของสิทธิบัตร และได้มีการทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลต่างๆ มากมายจากทั่วโลก

เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๐ องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) ได้ออกแถลงข่าว เรื่องการทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลผู้นำโลกด้านทรัพย์สินทางปัญญา

สิทธิบัตรการประดิษฐ์

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

สำหรับการประดิษฐ์ตามรายละเอียดการประดิษฐ์ ข้อถือสิทธิ และ ดังที่ปรากฏในสิทธิบัตรนี้

เลขที่ขอ 016185
วันขอรับสิทธิบัตร 2 มิถุนายน 2535
ผู้ประดิษฐ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ชื่อที่แสดงถึงการประดิษฐ์ เครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำ

วันที่ 2 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536
1 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2555

(ลงชื่อ)
(นายพิชรธรณ์ อินทรศัพท์)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา
ผู้ออกสิทธิบัตร

พนักงานเจ้าหน้าที่

(WIPO GLOBAL LEADERS AWARD) แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ ซึ่งรางวัลผู้นำโลกด้านทรัพย์สินทางปัญญา เป็นรางวัลที่จัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกที่ยังไม่เคยมอบให้กับผู้ใดมาก่อนขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก หรือไวโป้ (World Intellectual Property Organization : WIPO) คณะกรรมการ WIPO ได้กำหนดรางวัลนี้ขึ้นมาใหม่เป็นครั้งแรก โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาในการมอบให้แก่ผู้ที่มีส่วนร่วมในการส่งเสริมทรัพย์สินทางปัญญา ให้การอุปถัมภ์นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ในระดับชาติและใช้ทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอย่างโดดเด่น

องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) ก่อตั้งเมื่อปี ๒๕๑๗ เป็นทบวงการชำนัญพิเศษ ภายใต้สหประชาชาติ (UN) มีสำนักงานใหญ่อยู่ในนครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ มีสมาชิก ๑๘๓ ประเทศทั่วโลก เป็นเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศเพียงแห่งเดียวที่ดูแลด้านทรัพย์สินทางปัญญา

WIPO ได้ประจักษ์ในพระปรีชาสามารถในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากผลงานการประดิษฐ์ที่สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้กับพสกนิกรชาวไทยได้เป็นอย่างดี คือ กังหันน้ำชัยพัฒนา ฝนหลวง ไบโอดีเซล และทฤษฎีใหม่ อันเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของพสกนิกรชาวไทย จึงได้ประกาศทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลอันทรงเกียรตินี้แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระประมุขของราชอาณาจักรไทยเป็นอันดับแรก ซึ่งถือเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกของโลกที่ได้รับการยอมรับในพระปรีชาสามารถในด้านดังกล่าว

ที่มาจาก www.mfa.go.th กระทรวงการต่างประเทศ

ผลิตภัณฑ์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ

จังหวัดสกลนคร

สกลนคร นครแห่งการแสวงหาหรือเมืองหนองหานหลวงในอดีต เป็นจังหวัด ที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีอะไรน่าสนใจอยู่มากมายและหนึ่งในนั้นคือ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งเป็น ๑ ใน ๖ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่จัดตั้งขึ้นตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ มีบทบาทในการศึกษา ทดลอง วิจัยรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและภูมิสังคม แต่ละศูนย์ศึกษาการพัฒนามีความแตกต่างกันทั้งสภาพพื้นที่ ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ตลอดจนวัฒนธรรมและสังคม จึงทำหน้าที่เปรียบเสมือนพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต ในการรวบรวมสรุปผลการพัฒนาและนำมาสาธิตจัดแสดงเพื่อให้ความรู้และเป็นแบบอย่างให้กับประชาชน ได้นำไปปฏิบัติประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพของตนเอง ให้มีรายได้และมีงานทำมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จนกระทั่งสามารถพึ่งตนเองได้ต่อไป

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้จัดตั้งขึ้นตามแนวพระราชดำริ โดยเน้นด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ และส่งเสริมการปลูกป่าที่ถูกทำลาย รวมทั้งการพัฒนาอาชีพโดยเฉพาะการเกษตรอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น ดังนั้นงานส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ได้สนองพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานไว้ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๘ ความว่า

“การฝึกอบรมอาชีพ ขอให้ครูฝึกเน้นคุณภาพของผลิตภัณฑ์เป็นเรื่องสำคัญ เพื่อให้ราษฎรมีความสำนึกว่า ถ้าหากผลิตของดี คนใช้ก็จะติดใจ จะไม่มีปัญหาในด้านตลาดการฝึกอบรมขอให้ครูฝึกอบรมตระหนักเรื่องสารเคมีที่ใช้ในการย้อมสี อาจเป็นพิษภัยแก่ราษฎรด้วย”

จากแนวพระราชดำริดังกล่าว การส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมจึงเป็นภารกิจสำคัญที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริดำเนินการมาโดยตลอด ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะต้องการเพิ่มรายได้ของเกษตรกรภายในศูนย์และหมู่บ้านรอบศูนย์ที่มีถึง ๒๒ หมู่บ้าน รวมถึงได้ใช้เวลาว่างจากการประกอบอาชีพหลักให้เกิดประโยชน์สามารถผลิตของใช้ในครอบครัวขึ้นใช้เอง และยังผลิตเป็นสินค้าออกจำหน่าย เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ ได้ยึดแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาโดยตลอด จึงทำให้ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ผลิตออกจำหน่ายมีคุณภาพที่ดี เป็นที่ต้องการของประชาชนทั่วไป

ดังนั้นจึงขอแนะนำผลิตภัณฑ์ที่เป็นฝีมือของเกษตรกรโดยตรงและน่าจะนำไปเป็นของฝากหรือของใช้ซึ่งมีอยู่หลากหลายชนิดดังนี้

● **ผลิตภัณฑ์จากเส้นใยพืช (ใบเตย)** เป็นการนำผลผลิตทางการเกษตร คือใบเตย นำมาแปรรูปเป็นเครื่องใช้ต่างๆ ได้อย่างสวยงามและคงทนถาวรเหมาะแก่การใช้งานเป็นอย่างดี

● **ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ผ้าห่ม ๔ ตะกอ** เกษตรกรในพื้นที่ได้รวมกลุ่มเพื่อผลิตผ้าฝ้ายทอลายต่างๆ ผ้าลายมัดหมี่ ผ้าขาวม้า ผ้าห่ม ๔ ตะกอ สามารถเลือกซื้อได้อย่างถูกใจ สำหรับเป็นของฝากหรือของขวัญในโอกาสต่างๆ

● **ผลิตภัณฑ์ทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ** เป็นอีกผลงานหนึ่งที่ได้นำสีจากธรรมชาติมาย้อม และทอผ้าด้วยมือควบคู่กันไปกับการเพาะปลูกขยายพันธุ์พืชที่ให้สีธรรมชาติ จึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้เกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติ และฟื้นฟูขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมโบราณของไทยให้คงอยู่ต่อไป

● **ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมแกมฝ้ายด้วยกี่กระตุก** เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผสมผสานระหว่างฝ้ายกับไหมได้อย่างลงตัว สามารถนำไปตัดเย็บเป็นชุดได้อย่างสวยงาม ให้ความสวยงามแก่ผู้สวมใส่เป็นอย่างดี

● **ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมัดหมี่** ผลผลิตจากฝีมือชาวบ้านที่ได้สร้างสรรค์ผลงานด้านการทอผ้าไหมมัดหมี่ มีความสวยงามสะดุดตาแก่ผู้พบเห็นด้วยลวดลายที่ประณีต

● **ผลิตภัณฑ์การทำดอกไม้ประดับจากรังไหม** เป็นการแปรรูปผลผลิตที่ไม่ใช้แล้ว ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มพูนรายได้แก่ครอบครัว โดยนำผลผลิตจากรังไหมที่ไม่ได้ใช้งานแล้วมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ดอกไม้จากรังไหม เพื่อใช้ในการตกแต่งและประดับประดาให้เกิดความสวยงาม หรือมอบเป็นของขวัญในวาระต่างๆ นอกจากนี้ ยังมีการจัดทำดอกไม้สดและดอกไม้จันทน์ เพื่อใช้ในงานพิธีศพอีกด้วย

● **ผลิตภัณฑ์ทอผ้าประกอบเส้นใยพืช (กกผสมฝ้าย)** ได้ผลิตเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ภายในบ้าน เช่น มู่ลี่หน้าต่าง ชุดรองจาน กล่องกระดาษทิชชูกลมและเหลี่ยม โดยการนำวิธีการทอผ้าฝ้ายมาทอร่วมกับกก ซึ่งเป็นพืชใบเลี้ยงเดียวมีลักษณะคล้ายหญ้า นำมาทอรวมกันด้วยกี่พื้นเมืองที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ให้มีความโดดเด่นและหลากหลายชนิด สามารถเลือกซื้อได้ตามความต้องการ

● **ผลิตภัณฑ์ทอผ้าย้อมคราม** ครามเป็นพืชอีกชนิดหนึ่งที่สามารถนำมาย้อมผ้าให้มีความสวยงามได้ ดังนั้นจึงนำครามมาผลิตผ้าฝ้ายย้อมครามออกมาจำหน่ายที่ให้ความสวยงามไม่แพ้ผ้าทอชนิดอื่น

● **ผลิตภัณฑ์ทำน้ำยาสมุนไพรภูพานพรรณ** เป็นการผลิตของใช้ในครอบครัวที่จำเป็นต้องใช้เป็นประจำทุกวันจากสมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้นและไม่เน่าเสียโดยเปล่าประโยชน์ มีหลายประเภทให้เราได้เลือกซื้อ ตั้งแต่ น้ำยาล้างจาน สบู่เหลว ยาสระผม ตลอดจนเครื่องสำอางชนิดต่างๆ ที่มีส่วนผสมของสมุนไพร อันเป็นที่นิยมใช้กันในยุคปัจจุบัน

● **ผลิตภัณฑ์จากถั่วเขียว** เป็นการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรให้มีมูลค่ามากยิ่งขึ้น และมีคุณค่าเก็บรักษาไว้ได้นาน เช่น การทำวุ้นเส้นจากถั่วเขียว และน้ำซีอิ๊ว เพื่อการอุปโภคและจำหน่ายในราคาที่ย่อมเยาว์และมีรสชาติดีมีคุณค่าทางโภชนาการสูงอีกด้วย

ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นการส่งเสริมอาชีพให้กับเกษตรกรในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ และหมู่บ้านรอบศูนย์ ได้รู้จักใช้เวลาว่างจากการทำงานประจำให้เกิดประโยชน์ และสร้างรายได้เพิ่มขึ้นให้กับครอบครัว ซึ่งไม่เฉพาะศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ แห่งนี้เท่านั้น ที่มีการอบรมส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทุกแห่งได้มีการส่งเสริมอาชีพให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไปได้เข้าไปศึกษาเรียนรู้ และสามารถนำไปประกอบอาชีพของตนเองได้เช่นเดียวกัน และผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ได้ผลิตขึ้นล้วนแล้วแต่มีความสวยงามประณีต เหมาะแก่การใช้งาน เป็นสินค้าราคาถูกจากฝีมือชาวบ้านจริงๆ ผู้ใดสนใจอยากมีไว้ใช้หรือฝากคนใกล้ชิด หาซื้อหรือติดต่อได้ที่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โทรศัพท์ ๐-๔๒๗๑-๒๙๗๕ โทรสาร ๐-๔๒๗๔-๗๔๖๐

ต้นทางป่าไม้ ปลายทางประมง ระหว่างทางเกษตรกรรม

สำนักงาน กปร. ได้จัดโครงการเฉลิมพระเกียรติ **“๘๐ พรรษา ปวงประชาเป็นสุขศานต์** มีกิจกรรมต่างๆ มากมาย อาทิ การจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ การประกวดผลงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การประกวดเยาวชนระดับนิสิต นักศึกษาและนักเรียนในทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ การจัดสื่อมวลชนสัญจรโดยเน้นผลสำเร็จของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และศูนย์ศึกษาการพัฒนาทั้ง ๖ แห่ง เพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณให้สาธารณชนได้รับทราบและมีส่วนร่วมในการน้อมนำการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตให้บังเกิดความยั่งยืน

พื้นที่แห่งแรกที่เป็นจุดเริ่มต้นของ โครงการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ปวงประชาเป็นสุขศานต์ คือ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ นับเป็นพื้นที่แห่งแรกที่ สำนักงาน กปร. ร่วมกับสำนักงบประมาณ และศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ร่วมกันจัดขึ้นโดยมีการแสดงผลสำเร็จจากแนวพระราชดำริ ๘ ทศวรรษแห่งการพัฒนา และ ต้นทางป่าไม้ ปลายทางประมง ระหว่างทางเกษตรกรรม จัดขึ้น

เป็นเวลา ๕ วัน ตั้งแต่วันที่ ๑๑-๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๐ นำเสนอแนวพระราชดำริที่ประสบผลสำเร็จ ราษฎรได้ประโยชน์จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เช่น ฝายชะลอความชุ่มชื้น หญ้าแฝก ทฤษฎีใหม่ เขื่อนขุนด่านปราการชล กังหันน้ำชัยพัฒนา เป็นต้น รวมถึงการแสดงนิทรรศการวิชาการต่างๆ อาทิ ฟาร์มแพะนม การเลี้ยงกบแบบเศรษฐกิจพอเพียง ป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง พรรณพืชและสมุนไพรพื้นบ้าน ฝายต้นน้ำลำธาร ปุ๋ยน้ำชีวภาพ เกษตรอินทรีย์วิถีไทย เกษตรกรหน้าใสกับชีวิตที่พอเพียงตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

นอกจากนี้ยังมีการประกวดผลผลิตทางการเกษตร สัตว์เศรษฐกิจ การแข่งขันการตอบปัญหาเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ใช้ในชีวิตประจำวัน การแข่งขันการประกอบอาหารจากผลผลิตทางการเกษตร การจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากศูนย์ฯ ทั้ง ๖ ศูนย์ สินค้า OTOP เป็นต้น

การประกวดการกล่าวสุนทรพจน์ของนิสิต นักศึกษา ในระดับอุดมศึกษา การประชันกลอนสด และวาดภาพเฉลิมพระเกียรติของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่สำนักงาน กปร. จัดขึ้นเพื่อคัดเลือกเยาวชนที่มีความสามารถในด้านการใช้ภาษาไทยและความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริผ่านการกล่าวสุนทรพจน์และการประชันกลอนสด รวมถึงเยาวชนที่มีความสามารถในการวาดภาพเพื่อเป็นสื่อกลางในการแสดงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ชนะเลิศในครั้งนี้จะได้รับโล่พระราชทานของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้แก่ นายณัฐวุฒิ คงศรี มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก เป็นผู้ชนะเลิศการกล่าวสุนทรพจน์ โรงเรียน

อุตรดิตถ์ เป็นผู้ชนะการประชันกลอนสด และเด็กชายฉัตรญา ทิพย์สิริพงษ์ โรงเรียนพะเยาพิทยาคม จังหวัดพะเยา เป็นผู้ชนะเลิศการประกวดวาดภาพเฉลิมพระเกียรติ โดยผู้ที่ชนะเลิศการประกวดการกล่าวสุนทรพจน์และการประชันกลอนสดในครั้งนี้ จะได้เข้าไปแข่งขันในระดับประเทศ ที่สำนักงาน กปร. จะจัดขึ้นที่กรุงเทพมหานครอีกครั้ง

สื่อมวลชนสัญจรเป็นกิจกรรมที่สำนักงาน กปร. จัดขึ้น ควบคู่กับการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ ในครั้งนี้จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๑-๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๐ โดยนำสื่อมวลชนสัญจรจากส่วนกลาง ทั้งสื่อ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ประมาณ ๔๐ คน ร่วมเรียนรู้แนวพระราชดำริจากพื้นที่จริง เพื่อเฉลิมพระเกียรติและเผยแพร่ผลสำเร็จของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่เขตภาคเหนือไปสู่สาธารณชน ให้ได้รับรู้รับทราบ และสามารถน้อมนำไปปฏิบัติได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

การเดินทางครั้งนี้ สื่อมวลชนได้เดินทางไปยังพื้นที่โครงการ ๔ แห่ง ประกอบด้วย ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ และบ้านเกษตรกรตัวอย่างของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ณ บ้านปางน้ำถุ จังหวัดเชียงใหม่ โครงการพัฒนาพื้นที่อำเภอดอยเต่าอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

โครงการอ่างเก็บน้ำแม่ต๋ำหลวงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดลำปาง และศูนย์ปางตองตามแนวพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในการนี้ สื่อมวลชนได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการและราษฎรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากพื้นที่จริงไปถ่ายทอดให้ประชาชนได้ตระหนักและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้

การจัดกิจกรรม “๘๐ พรรษา ปวงประชาเป็นสุขศานต์” ในเขตพื้นที่ภาคเหนือครั้งนี้ ได้รับความสำเร็จเป็นอย่างยิ่งโดยมีผู้เข้าร่วมโครงการกว่า ๔๐,๐๐๐ คน ทำให้การขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ สามารถเผยแพร่ไปสู่ประชาชน ทั้งในเขตพื้นที่ภาคเหนือ และทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทยได้อย่างกว้างขวางและแพร่หลายยิ่งขึ้น

วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือน เม.ย.-มิ.ย. ๒๕๕๐

ภาพประกอบปกจากผลงานของเยาวชนที่ชนะการประกวด
วาดภาพเฉลิมพระเกียรติ ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ จังหวัดเชียงใหม่

คณะที่ปรึกษา

นายสมพล พันธุ์มณี
เลขาธิการ กปร.
นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ
รองเลขาธิการ กปร.
นายปกรณ์ สัตยวณิช
รองเลขาธิการ กปร.
นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์
ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการ
นายโกวิทย์ เพ่งวาณิชย์
ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการ

บรรณาธิการ

นางสาวศรีนิตย์ บุญทอง
ที่ปรึกษาด้านการพัฒนา

บรรณาธิการบริหาร

นายชัชชัย ภูวิชยสัมฤทธิ์

คณะบรรณาธิการ

นายปวัตร์ นวะมะรัตน
นายประสาท พาศิริ
นายวรกานต์ จุฑานนท์
นายตรีวิทย์ วินิชสำเภาทิพย์
นายนรินทร์ กาญจนฤกษ์
นางสาวจำเนียร เพียรไม่คลาย
นายศุภรัชต์ อินทราวุธ
นายปริญญวัฒน์ วัชรอาภากร
นายวัชระ ทัศภาค

กองบรรณาธิการ

นางศศิพร ปาณิกบุตร
นางวิไล ทมอกอรุณ
นางปิยวรรณ ทองคำ
นางสาวสิริวันท์ กลิ่นละมุน
นางสาวรัตนาวดี สำราญสุข
นางสาวณัฐฤดี แสนทวีสุข
นางสาวพิมพ์จันทร์ บุตรเนียร

ฝ่ายภาพ

นายวิชาญ ธีระสืบสกุล
นายทวีศักดิ์ แป้นคุ้มญาติ
นายพิสิทธิ์ วิเชียรทศพร
นางสาวธัญวรรณ เชียงเงิน

ฝ่ายพิสูจน์อักษร

นางสาวสุธิดา พรรณคงษ์
นางสาวมณฑิกา โพธิ์ทอง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศ์
๒. เพื่อเผยแพร่พระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศ์ ที่ได้พระราชทานแนวพระราชดำริด้านการพัฒนาประเทศให้บังเกิดความยั่งยืน
๓. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวพระราชดำริและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้แก่ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสื่อมวลชนให้ได้รับทราบข้อมูลอย่างถูกต้องและกว้างขวางยิ่งขึ้น

ดำเนินการโดย

กองประชาสัมพันธ์
สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๗๘ ทำเนียบรัฐบาล โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (เดิม)
ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๖๑๙๓-๑๙๙
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๖๒๐๖, ๐ ๒๖๒๙ ๙๑๘๑
http://www.rdpb.go.th e-mail : pr@rdpb.go.th
ตู้ ปณ.๙ ปณฝ.ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๒

โปรดทราบ บทความ ข้อเขียนต่างๆ ในวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน มิใช่เป็นความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จัดทำขึ้นเพื่อแจกจ่าย ห้ามจำหน่าย

